

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης 91/2020
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Β' ΤΑΚΤΙΚΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
Συνεδρίαση της 25^{ης} Ιουνίου 2020**

Σύνθεση :

Πρόεδρος: Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Βασιλική Πανταζή, Αντιπρόεδροι του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ασημίνα Ροδοκάλη, Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Αικατερίνη Γρηγορίου, Βασιλική Τύρου, Γαρυφαλία Σκιάνη, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Αντώνιος Τατσόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Ευαγγελία Σκαλτσά, Αθηνά Αλεφάντη, Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτης Παππάς, Σταύρος Σπυρόπουλος, Ευσταθία Τσαούση, Γεώργιος Βαμβακίδης, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Νικόλαος Καραγιώργης, Μαρία Σπάσου, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Μιχαήλ Τζουβάρας, Στέργιος Κίκας, Αθανάσιος Θεοχάρης, Δημήτριος Κατωπόδης, Αναστασία Ζαφειριάδου, Ιωάννα Λεμπέση, Ευτυχία Κασομένου και Περικλής Αγγέλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Αντώνης Παπαγεωργίου, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Ερώτημα: Το έγγραφο, με αριθμό πρωτ. Γ10/29/52/16.10. 2019 του ΕΦΚΑ/Κεντρική Υπηρεσία/Γενική Διεύθυνση Συντάξεων/Διεύθυνση Νομοθεσίας και Συντονισμού Συντάξεων/Τμήμα Νομοθεσίας Συντάξεων Μισθωτών.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται, εάν για τον τρόπο υπολογισμού της ανταποδοτικής σύνταξης, κατά τις διατάξεις του ν. 4387/2016, όπως ισχύουν και ειδικότερα όσον αφορά στον προσδιορισμό των συντάξιμων αποδοχών των

υπαλλήλων φορέων κοινωνικής ασφάλισης που έχουν ήδη ενταχθεί στον ΕΦΚΑ (ήδη e-ΕΦΚΑ) και του τακτικού προσωπικού των ΝΠΔΔ: α) που υπήχθησαν για πρώτη φορά στην ασφάλιση του ΙΚΑ μέχρι 31-12-1992, β) που είχαν ως υπάλληλοι ασφαλιστικό φορέα το ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, γ) που διέπονται από τις διατάξεις του ν. 3163/1955 και του άρθρου 11 του ν.δ. 4277/1962, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν.δ. 4579/1966 και δ) που επιλέγουν να συνταξιοδοτηθούν με το κοινό καθεστώς (των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα) επιτρέπεται, για την εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 30 του ν. 4387/2016, να υπολογίζεται το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης, για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, με ετήσιο συντελεστή αναπλήρωσης 0,075% για καθεμία ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς, επί του συνόλου των αποδοχών, για τις οποίες θα καταβάλλονταν εισφορές κλάδου σύνταξης, αν οι υπάλληλοι ήταν κοινοί ασφαλισμένοι.

Για το παραπάνω ερώτημα το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β' Τακτική Ολομέλεια) γνωμοδότησε ως εξής :

Ιστορικό

Στα έγγραφα της υπηρεσίας και στα στοιχεία του φακέλου που τα συνοδεύουν, αναφέρεται το ακόλουθο ιστορικό:

1. Με το έγγραφο της ερωτώσας Υπηρεσίας, με αριθμό πρωτ. Σ60/13/653554/29-5-2019 κοινοποιήθηκε, μεταξύ άλλων, το έγγραφο των Υπουργείων Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με αριθμό πρωτ. 2/24112/ΔΕΠ/ 31-3-2017 που αφορά στον προσδιορισμό των συντάξιμων αποδοχών και σχετικών κρατήσεων των λειτουργών και υπαλλήλων του Δημοσίου και αναφέρει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 2α του ν. 4387/2016, οι «συντάξιμες αποδοχές» προκύπτουν από τον μέσο όρο των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου σε όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου, ενώ, ως «σύνολο μηνιαίων αποδοχών» νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών, που υπόκειται σε εισφορές. Στο έγγραφο του ΕΦΚΑ αναφέρεται ότι ο προσδιορισμός των συντάξιμων αποδοχών των δημοσίων λειτουργών και υπαλλήλων των ΝΠΔΔ, που επιλέγουν για τη χορήγηση κύριας σύνταξης τις διατάξεις του ειδικού καθεστώτος του ν. 3163/1955 και του ν.δ. 4277/1962 και όχι

(Handwritten signature)

ΓΧ

αυτές του κοινού καθεστώτος, θα γίνεται σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο έγγραφο των Υπουργείων.

2. Στο έγγραφο της ερωτώσας Υπηρεσίας, με αριθμό πρωτ. Σ57/4/684058/4-6-2019, αναφέρεται ότι το καθεστώς συνταξιοδότησης των υπαλλήλων των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ ασφαλιστικών φορέων και των υπαλλήλων των ΝΠΔΔ που είχαν ασφαλιστικό φορέα το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ δεν έχει μεταβληθεί μετά την έναρξη ισχύος (13-5-2016) του ν. 4387/2016 και συνεπώς, οι υπάλληλοι αυτοί μπορούν να συνταξιοδοτηθούν επιλέγοντας, είτε τις προϋποθέσεις του «δημοσιοϋπαλληλικού» καθεστώτος του ν. 3163/1955, είτε αυτές του «κοινού» καθεστώτος που ισχύει για τους ασφαλισμένους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα (άρθρο 11 παρ. 6 ν.δ. 4277/1962). Επομένως, όταν ο υπάλληλος επιλέγει να συνταξιοδοτηθεί με το καθεστώς του ν. 3163/1955, ως συντάξιμες αποδοχές θεωρούνται αυτές που προβλέπονται για τους υπαλλήλους του Δημοσίου, ενώ, όταν επιλέγει να συνταξιοδοτηθεί με το καθεστώς των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, ως συντάξιμες αποδοχές θεωρούνται - κατά παγία νομολογία - οι κάθε φύσης αποδοχές, για τις οποίες θα καταβάλλονταν εισφορές κλάδου σύνταξης, αν ο υπάλληλος ήταν κοινός ασφαλισμένος.

3. Σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 30 του ν. 4387/2016, που προβλέπει την προσαύξηση της σύνταξης αυτών οι οποίοι, σύμφωνα με το προϊσχύον καθεστώς κατέβαλλαν εισφορές ανώτερες από αυτές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, αναφέρεται ότι για όσους υπήχθησαν για πρώτη φορά στην ασφάλιση μέχρι 31-12-1992, καταβαλλόταν, μέχρι 31-12-2016, εισφορά κλάδου σύνταξης σε ποσοστό 32%, επί των, κατά το δημοσιοϋπαλληλικό καθεστώς, θεωρούμενων ως συντάξιμων αποδοχών, δηλαδή επιπλέον εισφορά ποσοστού 12%, έναντι του ποσοστού εισφοράς 20% του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Η εισφορά αυτή διαμορφώνεται, μειούμενη σταδιακά από 1-1-2017 έως 31-12-2019. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης και των υπαλλήλων που επιλέγουν να συνταξιοδοτηθούν με βάση τις διατάξεις, που ισχύουν για τους δημοσίου υπαλλήλους, για τις αποδοχές που καταβάλλονται μέχρι 31-12-2019 υπολογίζεται και η επιπλέον εισφορά του 12% (προσαύξηση του άρθρου 30 του ν. 4387/2016, όπως διαμορφώθηκε μέχρι 31-12-2016 και όπως ισχύει, μειούμενη σταδιακά από 1-1-2017 έως 31-12-2019). Τέλος, αναφέρεται ότι, επειδή η επιπλέον εισφορά του 12% υπολογίζεται επί των προβλεπόμενων ως συντάξιμων κατά το δημοσιοϋπαλληλικό καθεστώς αποδοχών και όχι επί του συνόλου των

αποδοχών, για τις οποίες θα καταβάλλονταν εισφορές κλάδου σύνταξης αν ο υπάλληλος ήταν κοινός ασφαλισμένος, για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης όλων των υπαλλήλων του ερωτήματος, η προσαύξηση υπολογίζεται επί των προβλεπόμενων ως συντάξιμων κατά το δημοσιοϋπαλληλικό καθεστώς αποδοχών και όχι επί του συνόλου των αποδοχών, για τις οποίες θα καταβάλλονταν εισφορές κλάδου σύνταξης, αν ο υπάλληλος ήταν κοινός ασφαλισμένος.

4. Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Εργαζομένων (ΠΟΣΕ) ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με την επιστολή της, με αριθμό πρωτ. 117/6-6-2019 προς τον Υφυπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ζήτησε να ανακληθούν τα παραπάνω έγγραφα, προβάλλοντας, μεταξύ άλλων, ότι: α) Γίνεται αυθαίρετος διαχωρισμός στο ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης, δηλαδή στο τμήμα αυτής, που αντιστοιχεί στο ποσοστό εισφοράς 20% και στο τμήμα που αντιστοιχεί στην επιπλέον εισφορά 12%, β) Ο ν. 4387/2016 εισήγαγε ενιαίους κανόνες στον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης για όλους τους ασφαλισμένους και, ως εκ τούτου, δημιουργήθηκε η πεποίθηση στους υπαλλήλους των Ν.Π.Δ.Δ. που αποχώρησαν μετά τις 13-5-2016 ότι θα υπολογιστεί το ποσό της σύνταξης τους με τον ίδιο τρόπο που υπολογιζόταν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016, δηλαδή θα λαμβάνονταν υπόψη όλες οι αποδοχές και γ) Υφίσταται παραβίαση των αρχών της ισότιμης διοικητικής μεταχείρισης και της χρηστής διοίκησης σε βάρος των υπαλλήλων των Ν.Π.Δ.Δ., οι οποίοι καταβάλλουν εισφορές πολλαπλάσιες αυτών που καταβάλλουν οι υπάλληλοι του Δημοσίου.

5. Κατόπιν των παραπάνω, ο Διοικητής του ΕΦΚΑ απηύθυνε στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους το εξεταζόμενο ερώτημα, επί του οποίου εκδόθηκε η γνωμοδότηση του ΣΤ' Τμήματος, με αριθμό 20/2020, με την οποία, το Τμήμα:

α) γνωμοδότησε ομόφωνα ότι συντάξιμες αποδοχές του τακτικού προσωπικού των ήδη ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων κοινωνικής ασφάλισης καθώς και του αντίστοιχου προσωπικού των ΝΠΔΔ που υπήχθησαν για πρώτη φορά στην ασφάλιση του ΙΚΑ μέχρι 31-12-1992, θεωρούνται πάντοτε οι καθοριζόμενες για τους δημοσίου υπαλλήλους και υποκείμενες σε κράτηση για σύνταξη αποδοχές εξόδου από την υπηρεσία τους, όταν το προσωπικό αυτό επιλέγει τη συνταξιοδότησή του με το καθεστώς των δημοσίων υπαλλήλων και ότι ο υπολογισμός της ανταποδοτικής σύνταξης, στο πλαίσιο των προβλέψεων της παραγράφου 1 του άρθρου 30 του ν. 4387/2016 της συγκεκριμένης κατηγορίας

ΓΧ

υπαλλήλων, γίνεται και πάλι με τις θεωρούμενες ως συντάξιμες αποδοχές τους κατά τη νομοθεσία για τους δημόσιους υπαλλήλους και

β) λόγω ισοψηφίας των γνωμών, παρέπεμψε στην Ολομέλεια, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 3 του Οργανισμού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ν. 3086/2002), το σκέλος του ερωτήματος, εάν ο υπολογισμός της προβλεπόμενης στο άρθρο 30 παρ.1 του ν. 4387/2016 ανταποδοτικής σύνταξης του παραπάνω (α) τακτικού προσωπικού που επέλεξε να συνταξιοδοτηθεί κατά τη συνταξιοδοτική νομοθεσία του κοινού καθεστώτος, γίνεται πάντοτε με τις καθοριζόμενες για τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα αποδοχές ή πρέπει να υπολογίζεται επί των αποδοχών, για τις οποίες καταβλήθηκε η επιπλέον εισφορά, δηλαδή αυτών του δημοσιονομικού καθεστώτος.

Νομοθετικό πλαίσιο

6. Στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 5, 22 παρ. 5 και 25 παρ. 1 και 4 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζονται τα εξής :

«Άρθρο 4

1. Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου. ...

5. Οι Έλληνες πολίτες συνεισφέρουν χωρίς διακρίσεις στα δημόσια βάρη, ανάλογα με τις δυνάμεις τους.

Άρθρο 22

5. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει.

Άρθρο 25

1. Τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του Κράτους ... Οι κάθε είδους περιορισμοί που μπορούν κατά το Σύνταγμα να επιβληθούν στα δικαιώματα αυτά πρέπει ... να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας. ...

4. Το Κράτος δικαιούται να αξιώνει από όλους τους πολίτες την εκπλήρωση του χρέους της κοινωνικής και εθνικής αλληλεγγύης.»

7. Στις διατάξεις των άρθρων 25 παρ. 4 και 37 παρ. 2 του α.ν. 1846/1951 «Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (Α' 179), ορίζονται, τα εξής:

Άρθρον 25

1.....4. Ως ημερήσιος μισθός, εφ' ου υπολογίζονται αι εισφοραί νοούνται αι πάσης φύσεως αποδοχαί τούτων εις χρήμα και εις είδος, των τελευταίων τούτων

αποτιμωμένων εις χρήμα δι' αποφάσεως του Δ.Σ. του ΙΚΑ. Ως αποδοχαί νοούνται αι πάσης φύσεως παροχαί του εργοδότη προς τον ησφαλισμένον πλην ωρισμένων εκτάκτων παροχών κοινωνικού χαρακτήρος, ορισθησομένων δια κανονισμού. Τα δώρα λόγω εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα ως και το επίδομα αδείας υπόκεινται εις εισφοράν αυτοτελώς μέχρι του ποσού πάντως του πραγματικού ημερομισθίου της ανωτάτης κατά την παρ. 2 του παρόντος άρθρου μισθολογικής κλάσεως.

Άρθρον 37

1.....2. Για τον υπολογισμό των συντάξεων λαμβάνεται υπόψη σε κάθε περίπτωση το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης, στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος με βάση το ηλικίο διαιρέσεως του συνόλου αποδοχών, μετά των δώρων των εορτών, που έλαβε κατά τα πέντε ημερολογιακά έτη που προηγούνται του έτους εκείνου, κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση για σύνταξη, δια του αριθμού των ημερών εργασίας που έχει πραγματοποιήσει εντός της χρονικής περιόδου αυτής»

8. Στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3163/1955 «Περί συνταξιοδότησεως του προσωπικού του Ιδρύματος των Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (Α' 71) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρον 1

Οι τακτικοί υπάλληλοι του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τα μέλη οικογενείας των δικαιούνται συντάξεως εξ αυτού, εφαρμοζομένων αναλόγως πασών των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων περί απονομής συντάξεως εις τους δημοσίους πολιτικούς υπαλλήλους, πλην καθ' όσον άλλως ορίζεται διά του παρόντος νόμου.»

9. Στις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 1 και 6 του ν.δ. 4277/1962 «Περί συνταξιοδότησεως των ιατρών του ΙΚΑ και ετέρων τινών κατηγοριών εργαζομένων» (Α' 191), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρον 11

1. Αι διατάξεις του ν. 3163/1955 "Περί συνταξιοδότησεως του Προσωπικού του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων" έχουσιν εφαρμογήν και επί του τακτικού προσωπικού των Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής αρμοδιότητος του Υπουργείου Εργασίας, ως και του αυτού προσωπικού των Ν.Π.Δ.Δ. αρμοδιότητος του Υπουργείου Κοινωνικής Προνοίας του ησφαλισμένου παρά τω Κλάδω Συντάξεων του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, πλην καθ' όσον

ΓΧ

άλλως ορίζεται δια του παρόντος.6. Οι εκ του διεπομένου υπό των διατάξεων του νόμου 3163/1955 προσωπικού ως και του προσωπικού περί ου η παρ. 1 του παρόντος άρθρου εξερχόμενοι της υπηρεσίας δικαιούνται όπως κατά την έξοδόν των εκ της υπηρεσίας επιλέξουν αντί της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου, την εφαρμογήν των τοιούτων των ισχυουσών κατά την έξοδον δια τους ησφαλισμένους του κλάδου συντάξεων της νομοθεσίας του ΙΚΑ εφ' όσον πληρούν τας απαιτούμενας υπό ταύτης νομίμους προϋποθέσεις...»

10. Στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 17 του Κανονισμού Ασφάλισης Ι.Κ.Α., ο οποίος κωδικοποιήθηκε με την 55575/Ι.479/1965/18.11.1965 απόφαση του Υπουργού Εργασίας (Β' 816) όπως το εδάφιο α' της παραγράφου αυτής αντικαταστάθηκε με την 38173/191/26.5.1967 απόφαση του Υπουργού Εργασίας (Β' 399) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρον 17

1. Ως μισθός επί του οποίου υπολογίζεται η εισφορά λογίζεται ο εις χρήμα συμπεφωνημένος τοιούτος προσαυξανόμενος: α) Κατά τα τυχόν παρά του εργοδότη χορηγούμενα εις τον μισθωτόν ποσοστά ή άλλας προσθέτους χρηματικές αμοιβάς, πλην των κάτωθι εκτάκτων παροχών κοινωνικού χαρακτήρος. 1. Διά δώρα λόγω α) γάμου του ησφαλισμένου ή των τέκνων του, β) γεννήσεως τέκνων του ησφαλισμένου και 2. Διά βοήθημα εις οικογένειαν θανόντος ησφαλισμένου. β) Κατά τα τυχόν παρά τρίτων καταβαλλόμενα κατά συνήθειαν χρηματικά ποσά (φιλοδωρήματα ή άλλης φύσεως αμοιβάς) υπολογιζόμενα βάσει των ισχυόντων διά την επιχείρησιν σχετικών πινάκων (αρθρ. 19). γ) Κατά τας τυχόν εις είδος παροχάς (κατοικία, τροφή, θέρμανσις κ.λπ.) αποτιμωμένας ωσαύτως βάσει των ισχυόντων πινάκων ...»

11. Στις διατάξεις του άρθρου 2 του ν.δ. 78/1973 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως της περί Ι.Κ.Α. νομοθεσίας και άλλων τινών Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης» (Α' 156) ορίζονται τα εξής :

«Άρθρον 2

Το επίδομα λόγω συνταξιοδοτικής εισφοράς των τακτικών υπαλλήλων των Ν.Π.Δ.Δ. το προβλεπόμενον υπό του Κεφαλαίου ΙΙ της διά του άρθρου 36 του ν.δ. 4242/1962 κυρωθείσης υπ' αριθ. 1031/1958 πράξεως του Υπουργικού Συμβουλίου ... καταργείται από της πρώτης του επομένου της δημοσιεύσεως του παρόντος μηνός. Από της αυτής χρονολογίας η ατομική εισφορά διά κυρίαν

σύνταξιν των υπαλλήλων της ανωτέρω κατηγορίας αναλαμβάνεται υπό του οικείου Ν.Π.Δ.Δ.»

12. Στις διατάξεις της απόφασης του Υπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών, με αριθμό 21/16/3581/11.9.1975 (Β' 1042) που εκδόθηκε μετά από εξουσιοδότηση του άρθρου 11 παρ. 4 του ν.δ. 4277/1962 ορίζονται τα εξής :

«Αι προβλεπόμεναι υπό των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 11 του Ν.Δ. 4277/62 υπέρ του ΙΚΑ εισφοραί, διά την κατ' εφαρμογήν των διατάξεων τούτου συνταξιοδότησιν του τακτικού προσωπικού των Ν.Π.Δ.Δ., εφ' ων εφαρμόζονται αύται, αυξάνονται ως ακολούθως:

- α. Από 1^{ης} Ιανουαρίου 1976 εις 16% και 8% αντιστοίχως.
- β. Από 1^{ης} Ιανουαρίου 1977 εις 19% και 9% αντιστοίχως.
- γ. Από 1^{ης} Ιανουαρίου 1978 εις 22% και 10% αντιστοίχως.»

13. Στις διατάξεις του άρθρου 59 παρ. 1, 2, 8 και 9 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων, ο οποίος κωδικοποιήθηκε με το άρθρο μόνο του π.δ. 1041/1979 «Περί κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον, υπό τον τίτλον "Κώδιξ Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων", των ισχυουσών διατάξεων περί απονομής των πολιτικών και στρατιωτικών συντάξεων» (Α' 292,) όπως οι παράγραφοι 1, 2 και 8 αναδιατυπώθηκαν με το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 1902/1990 και η παράγραφος 9 προστέθηκε με το άρθρο 20 παρ. 2 του ν. 2084/1992 (Α' 165), προβλέπονται τα εξής :

«Άρθρον 59

1. Στους δημοσίους υπαλλήλους, πολιτικούς και στρατιωτικούς, που διορίζονται ως τακτικοί υπάλληλοι ... από 1ης Οκτωβρίου 1990 και μετά, καθώς και στους υπαλλήλους ειδικών κατηγοριών, που προσλαμβάνονται από την ίδια ημερομηνία και συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο, επιβάλλεται κράτηση υπέρ του Δημοσίου για σύνταξη επί των μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών τους ίση με το ποσοστό που ισχύει κάθε φορά για τούς ασφαλισμένους στην κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α.. Η κράτηση αυτή επιβάλλεται και επί των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και αδείας.

2. Ως συντάξιμες αποδοχές, επί των οποίων επιβάλλεται η κράτηση για σύνταξη, νοούνται ο βασικός μισθός, το επίδομα χρόνου υπηρεσίας, το επίδομα ευδοκίμου παραμονής, όπου καταβάλλεται και η Α.Τ.Α.. Για όσους αμείβονται με ειδικό μισθολόγιο ή λαμβάνουν αποζημίωση ή έξοδα παράστασης η κράτηση υπολογίζεται επί των αποδοχών, οι οποίες λαμβάνονται υπόψη για τον κανονισμό

ΓΧ

της σύνταξης ή της χορήγησής τους ή επί των αποδοχών που αντιστοιχούν σε αποδοχές κλάδου δημοσίων υπαλλήλων, με τις οποίες συνταξιοδοτούνται.

8. Η κράτηση της παραγράφου 1 επιβάλλεται και στις μηνιαίες συντάξιμες αποδοχές των υπαλλήλων των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου γενικά, που έχουν δικαίωμα σύνταξης από το Δημόσιο καθώς και στις συντάξιμες αποδοχές οποιουδήποτε δημόσιου λειτουργού, που δικαιούται σύνταξη ή χορηγία από αυτό και αποδίδεται κάθε μήνα στο Δημόσιο.

9. Από 1ης Ιανουαρίου 1993 επιβάλλεται μηνιαία κράτηση υπέρ συντάξεως σε όλους τούς υπαλλήλους των παρ. 1 και 8, που έχουν προσληφθεί μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 1990, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 3% επί των αποδοχών της παραγρ. 2 συμπεριλαμβανομένων και των μετά την 1η Ιανουαρίου 1991 ποσοστιαίων αυξήσεων, αυξάνεται δε σε ποσοστό 5% από 1ης Ιανουαρίου 1994 και στο ποσοστό που ισχύει κάθε φορά ως εισφορά εργαζομένου για τούς ασφαλισμένους στην κύρια κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α., από 1ης Ιανουαρίου 1995 και μετά. Όπου ενεργείται κράτηση για σύνταξη και είναι μικρότερη του ανωτέρω ποσοστού αναπροσαρμόζεται στο ποσοστό αυτό.»

14. Στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 1654/1986 «Υπαγωγή του τακτικού προσωπικού των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου στις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.δ. 4277/1962 και άλλες διατάξεις» (Α' 177) ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 1

1. Το τακτικό προσωπικό των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.), που ασφαλίζεται στον κλάδο συντάξεων του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.) και διέπεται από τις διατάξεις του υπαλληλικού κώδικα (π.δ. 611/1977/ΦΕΚ 198), όπως αυτές εφαρμόζονται στους υπαλλήλους των ν.π.δ.δ., υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.δ. 4277/1962 (ΦΕΚ 191), όπως ισχύουν κάθε φορά, ύστερα από κοινή απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υπουργού που εποπτεύει τα ν.π.δ.δ. ...»

15. Στις διατάξεις των άρθρων 9 παρ. 1, 2 και 3 και 25 παρ. 1 του ν. 1902/1990 «Ρύθμιση συνταξιοδοτικών και άλλων συναφών θεμάτων» (Α' 138) προβλέπονται τα εξής :

«Άρθρο 9

1. Συντάξεις που τυχόν έχουν αναγνωρισθεί σε βάρος του Δημοσίου για δικαιώματα που γεννήθηκαν από υπαλλήλους που διορίστηκαν ή κατατάχθηκαν μετά την 1η Ιανουαρίου 1983, εξακολουθούν να καταβάλλονται.

2. Σε περιπτώσεις διαδοχικών προσλήψεων υπαλλήλων με οποιαδήποτε σχέση σε φορείς, στους οποίους η υπηρεσία τους αυτή αναγνωρίζεται ως συντάξιμη από το Δημόσιο, με εξαίρεση τις υπηρεσίες του ν. 1405/1983, λαμβάνεται υπόψη, για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, η τελευταία, εκτός αν η μία πρόσληψη είναι συνέχεια της άλλης ή έγινε έπειτα από μετάταξη, μονιμοποίηση κ.λπ., ή αν μεταξύ της λύσης της υπαλληλικής σχέσης και της νέας πρόσληψης δεν μεσολάβησε χρόνος μεγαλύτερος των έξι (6) μηνών. Ο χρονικός αυτός περιορισμός δεν ισχύει προκειμένου περί πολιτικών υπαλλήλων, οι οποίοι επανέρχονται στην ενεργό υπηρεσία κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 56 παρ. 1 του Συντάγματος. Επίσης ως ημερομηνία πρόσληψης των μονιμοποιηθέντων ή μονιμοποιούμενων υπαλλήλων του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ., που μετατράπησαν ή μετατρέπονται σε Ν.Π.Δ.Δ., θεωρείται η ημερομηνία αρχικής πρόσληψης.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο ή δεν συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο, διέπονται όμως από το ίδιο νομικό καθεστώς βάσει ιδιαίτερων νομοθετημάτων που είτε παραπέμπουν στις διατάξεις των δημοσίων υπαλλήλων είτε επαναλαμβάνουν κατά βάση τις διατάξεις αυτές.

Άρθρο 25

1. Η υπό του άρθρου 25 παράγραφος 1 του α.ν. 1846/1951 "περί κοινωνικών ασφαλίσεων" (ΦΕΚ 179 Α'), όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, προβλεπόμενη εισφορά εργοδότη και ασφαλισμένου υπέρ του κλάδου αναπηρίας, γήρατος, θανάτου (συντάξεων) του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων αυξάνεται ως εξής:

α. Από 1ης Οκτωβρίου 1990 αυξάνεται κατά 1,5 μονάδα, ήτοι μία μονάδα σε βάρος των εργοδοτών και μισή σε βάρος των ασφαλισμένων, οριζόμενη σε 15,75%, εκ των οποίων 10,5 ποσοστιαίες μονάδες βαρύνουν τους εργοδότες και 5,25 τους ασφαλισμένους.

β. Από 1ης Ιουλίου 1991 αυξάνεται κατά 1,5 μονάδα ακόμη με την αυτήν ως το πιο πάνω εδάφιο α' αναλογία, οριζόμενη σε 17,25%, εκ των οποίων 11,5 ποσοστιαίες μονάδες βαρύνουν τους εργοδότες και 5,75 τους ασφαλισμένους.»

16. Στις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 2 και 10 και 44 παρ.1, 2 και 4 του ν. 2084/1992 «Αναμόρφωση της Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις» (Α' 165) ορίζονται τα εξής :

«Άρθρον 20

ΓΧ

2. Στο τέλος του άρθρου 59 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προστίθεται παράγραφος 9 ως εξής: "9) Από 1ης Ιανουαρίου 1993 επιβάλλεται μηνιαία κράτηση υπέρ συντάξεως σε όλους τους υπαλλήλους των παρ. 1 και 8, που έχουν προσληφθεί μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 1990, η οποία ανέρχεται σε ποσοστό 3% επί των αποδοχών της παραγρ. 2 συμπεριλαμβανομένων και των μετά την 1η Ιανουαρίου 1991 ποσοστιαίων αυξήσεων, αυξάνεται δε σε ποσοστό 5% από 1ης Ιανουαρίου 1994 και στο ποσοστό που ισχύει κάθε φορά ως εισφορά εργαζομένου για τους ασφαλισμένους στην κύρια κοινή ασφάλιση του Ι.Κ.Α., από 1ης Ιανουαρίου 1995 και μετά. Όπου ενεργείται κράτηση για σύνταξη και είναι μικρότερη του ανωτέρω ποσοστού αναπροσαρμόζεται στο ποσοστό αυτό.

10. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού, καθώς και του άρθρου 19, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους ή συνταξιούχους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου, οι οποίοι διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς ...

Άρθρον 44

1. Η υπό του άρθρου 25 παρ. 1 του α.ν. 1846/1951 όπως ισχύει, προβλεπόμενη εισφορά εργοδότη και ασφαλισμένου υπέρ του κλάδου αναπηρίας, γήρατος, θανάτου (συντάξεων) του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων αυξάνεται από 1ης Ιανουαρίου 1993 κατά 2,75 μονάδες, ήτοι κατά 1,83 μονάδες σε βάρος των εργοδοτών και κατά 0,92 της μονάδας σε βάρος των ασφαλισμένων, οριζόμενη σε 20 μονάδες εκ των οποίων 13,33 ποσοστιαίες μονάδες βαρύνουν τους εργοδότες και 6,67 τους ασφαλισμένους.

2. Αν η εισφορά του ασφαλισμένου ή του εργοδότη για τον κλάδο σύνταξης, που προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις των λοιπών, πλην του Ι.Κ.Α., φορέων κύριας ασφάλισης μισθωτών, είναι μικρότερη της οριζόμενης για το Ι.Κ.Α. με την προηγούμενη παράγραφο αυξάνεται προοδευτικά σε τρία έτη από 1-1-1993 για κάθε περίπτωση προκειμένου να διαμορφωθεί σε 6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη. Μεγαλύτερα των παραπάνω ποσοστά εισφορά ασφαλισμένου ή εργοδότη προβλεπόμενα από τις οικείες διατάξεις των φορέων εξακολουθούν να ισχύουν.

4. Η κράτηση, που προβλέπεται από ... και την παρ. 2 του άρθρου 20 του παρόντος νόμου, καθώς και από το άρθρο 6 του ν. 1902/1990, επιβάλλεται και

στις υποκείμενες σε εισφορές αποδοχές των τακτικών υπαλλήλων των ν.π.δ.δ. και ο.τ.α., οι οποίοι υπάγονται στις διατάξεις του α.ν. 1846/1951.»

17. Στις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 9 του ν. 3029/2002 «Μεταρρύθμιση Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης» (Α' 160) ορίζονται τα εξής :

«Άρθρο 2

9. Για τον υπολογισμό των συντάξεων των μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένων του Ι.Κ.Α. λαμβάνεται υπόψη σε κάθε περίπτωση το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης, στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος με βάση το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των αποδοχών, μη συνυπολογιζομένων των δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, που έλαβε κατά τα πέντε ημερολογιακά έτη που επιλέγει εντός της δεκαετίας που προηγείται του έτους κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης, δια του αριθμού των ημερών εργασίας που έχει πραγματοποιήσει εντός των ίδιων πέντε ετών. Εάν ο ασφαλισμένος κατά τα πέντε επιλεγέντα έτη δεν έχει πραγματοποιήσει 1.000 τουλάχιστον ημέρες εργασίας, για τον προσδιορισμό του τεκμαρτού ημερομισθίου υπολογισμού της σύνταξης συνυπολογίζονται και οι αποδοχές ημερών εργασίας των μη επιλεγέντων ετών των αμέσως προηγούμενων εκείνου της υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης και μέχρι συμπλήρωσης του παραπάνω αριθμού ημερών εργασίας. Εάν δεν συμπληρώνονται οι 1.000 ημέρες εργασίας στη 10ετία που προηγείται του έτους υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης, για τον προσδιορισμό του τεκμαρτού ημερομισθίου υπολογισμού της σύνταξης συνυπολογίζονται και οι αποδοχές ημερών εργασίας της αμέσως προηγούμενης χρονικής περιόδου μέχρι να συμπληρωθεί ο παραπάνω αριθμός ημερών εργασίας. Σε κάθε περίπτωση δεν λαμβάνονται υπόψη αποδοχές πέραν του ανώτατου ορίου του ημερήσιου μισθού της ανώτατης ασφαλιστικής κλάσης της παρ. 1 του άρθρου 37 του Α.Ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179 Α'), όπως αυτό ισχύει κατά την καταβολή των εισφορών. Για τον προσδιορισμό των ανωτέρω συνολικών αποδοχών, οι αποδοχές του ασφαλισμένου λαμβάνονται υπόψη αναπροσαρμοσμένες κατά το λόγο του τεκμαρτού ημερομισθίου της 15ης ασφαλιστικής κλάσης του Δεκεμβρίου του τελευταίου έτους πριν την υποβολή της αίτησης, προς το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ίδιας ασφαλιστικής κλάσης του Δεκεμβρίου του έτους στο οποίο ανάγονται οι αναπροσαρμοζόμενες αποδοχές. Για την κατάταξη σε μία από τις ασφαλιστικές κλάσεις της παρ. 1 του άρθρου 37 του Α.Ν. 1846/1951 (ΦΕΚ 179Α), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, λαμβάνονται

ΓΧ

υπόψη τα όρια μισθών και τα τεκμαρτά ημερομίσθια των ασφαλιστικών κλάσεων, όπως αυτά ισχύουν το Δεκέμβριο του έτους πριν την υποβολή της αίτησης. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται για αιτήσεις συνταξιοδότησης που θα υποβληθούν από 1.1.2005 και εφεξής.»

18. Στις διατάξεις των άρθρων 1, 1Α, 1Β παρ. 1, 2, 4 παρ. 1 και 2, 5 παρ. 1 και 2, 8 παρ. 1, 2, 4 και 5, 21, 26, 27 παρ. 1, 28 παρ. 1, 2, 3, 5 και 7, 30 και 55 του ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας - Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος -...» (Α' 85), όπως ισχύουν, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Άρθρο 1

Αντικείμενο – Σκοπός

1. Αντικείμενο του νόμου είναι η ρύθμιση της έννομης σχέσης κοινωνικής ασφάλισης δημοσίου δικαίου, υποχρεωτικής για όλους τους εργαζόμενους, μισθωτούς, αυτοτελώς απασχολούμενους, ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ειδικές κατηγορίες για τους κινδύνους γήρατος, αναπηρίας, θανάτου, εργατικού ατυχήματος, κύριας και επικουρικής ασφάλισης, εφάπαξ και προνοιακών παροχών, καθώς και η ένταξη του ειδικού συνταξιοδοτικού συστήματος των δημοσίων λειτουργών, υπαλλήλων και στρατιωτικών στον Ε.Φ.Κ.Α. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για τους δημοσίους λειτουργούς, υπαλλήλους και στρατιωτικούς οι διατάξεις του παρόντος νόμου καταλαμβάνουν όλους όσους παρέχουν εξαρτημένη εργασία έναντι αμοιβής, καθώς και τους αυτοτελώς απασχολούμενους και τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους απασχολούμενους με το αγροτικό επάγγελμα. Η έννομη σχέση της κοινωνικής ασφάλισης επέρχεται αυτοδικαίως με την έναρξη της μισθωτής εργασίας και υποχρεωτικά από την τήρηση των διαδικασιών, που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για την έναρξη επαγγέλματος αυτοτελώς απασχολούμενου, ελεύθερου επαγγελματία και αγροτικού επαγγέλματος.

2. Σκοπός του νόμου είναι η εξασφάλιση της επάρκειας των συντάξεων και της βιωσιμότητας του εθνικού κοινωνικοασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος και του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α).

Άρθρο 1Α

Γενικές αρχές – Εγγυητική ευθύνη του Κράτους

Το ασφαλιστικό σύστημα διέπεται από τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της αναδιανομής, της υποχρεωτικότητας, της ανταποδοτικότητας, της ενότητας, της επάρκειας και της βιωσιμότητας του συστήματος. Το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, εγγυάται και διασφαλίζει την επάρκεια των παροχών κύριας και επικουρικής ασφάλισης και τη βιωσιμότητα του θ-Ε.Φ.Κ.Α. Έχει εγγυητική υποχρέωση για το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών. Ειδικές διατάξεις σχετικές με την κρατική χρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης καταργούνται.

Άρθρο 1B

Πηγές και φύση κανόνων

1. Οι κανόνες κοινωνικής ασφάλισης αφορούν στο κοινωνικό (γενικό) συμφέρον και είναι αναγκαστικής εφαρμογής.

Οι κανόνες κοινωνικής ασφάλισης έχουν πρωταρχική πηγή το Σύνταγμα, θεσπίζονται με νόμο και με πράξεις κανονιστικού περιεχομένου κατ' εξουσιοδότηση νόμου.

Άρθρο 2

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:

- Ασφαλισμένοι: Τα πρόσωπα που υποχρεούνται να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές από την παροχή εξαρτημένης εργασίας έναντι αμοιβής ή από την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόληση ή την άσκηση αγροτικού επαγγέλματος.
- Έμμεσα ασφαλισμένοι: τα μέλη οικογένειας των ασφαλισμένων, καθώς και των συνταξιούχων γήρατος, αναπηρίας και θανάτου.
- Εργοδότες: τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, για λογαριασμό των οποίων παρέχουν την εργασία τους οι μισθωτοί εργαζόμενοι.
- Συνταξιούχοι: τα πρόσωπα τα οποία μετά τη συμπλήρωση των προβλεπόμενων προϋποθέσεων λαμβάνουν σύνταξη γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου.
- Κύρια σύνταξη: Το ποσό που καταβάλλεται μηνιαίως στους συνταξιούχους ως αναπλήρωση του εισοδήματος μετά την αποχώρησή τους από την ενεργό απασχόληση και αποτελείται από το άθροισμα της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης. Ειδικώς για τους δημόσιους λειτουργούς, υπαλλήλους και στρατιωτικούς, σύνταξη είναι το ποσό που καταβάλλεται σε αυτούς, μετά την έξοδό τους από την υπηρεσία, ως συνέχεια της αμοιβής τους, το οποίο, για

ΓΧ

λόγους δημοσιονομικής βιωσιμότητας και λογιστικής ενότητας του συστήματος, υπολογίζεται σε αντιστοιχία με το άθροισμα της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης.

- Εθνική σύνταξη: Το ποσό της σύνταξης που χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

- Ανταποδοτική σύνταξη: το ποσό της σύνταξης, που αντιστοιχεί στην καταβολή ασφαλιστικών εισφορών βάσει των συντάξιμων αποδοχών, του χρόνου ασφάλισης και του ποσοστού αναπλήρωσης. ...

Άρθρο 4

Υπαγωγή στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης των υπαλλήλων - λειτουργών του Δημοσίου, καθώς και των στρατιωτικών

1. α. Από 1.1.2017 οι τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί του Δημοσίου, οι τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί της Βουλής, των Ν.Π.Δ.Δ. και των ΟΤΑ α' και β' βαθμίδας, οι ιερείς και οι υπάλληλοι των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος, από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υπάγονται για κύρια σύνταξη στο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό καθεστώς του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.) που συνιστάται με τις διατάξεις του άρθρου 51 και οι συντάξεις τους κανονίζονται και καταβάλλονται με βάση τις ρυθμίσεις του παρόντος.

β. Για τις προϋποθέσεις θεμελίωσης σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, καθώς και για τα όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης των ανωτέρω προσώπων εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή οι οικείες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

2. α. Το Δημόσιο εξακολουθεί έως 31.12.2016 να υπολογίζει και να εισπράττει τις ασφαλιστικές εισφορές των προσώπων της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και να καταβάλλει τις ήδη κανονισθείσες συντάξεις, καθώς και εκείνες που θα κανονισθούν μέχρι την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

β. Οι συντάξεις όσων από τα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου έως 31.12.2016 κανονίζονται από το Δημόσιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

γ. Οι καταβαλλόμενες από το Δημόσιο, κατά την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Ε.Φ.Κ.Α., σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρόντος νόμου, συντάξεις όσων από τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν καταστεί συνταξιούχοι μέχρι την ημερομηνία αυτή, μεταφέρονται στον Ε.Φ.Κ.Α. και καταβάλλονται από αυτόν, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του άρθρου 13 περί ανωτάτου ορίου σύνταξης.

Άρθρο 5

Ενιαίοι κανόνες ασφάλισης παροχών υπαλλήλων Δημοσίου

1. Από 1.1.2017 το συνολικό ποσοστό εισφοράς κλάδου σύνταξης στον Ε.Φ.Κ.Α. ασφαλισμένου και εργοδότη ορίζεται σε 20% επί των συνταξίμων μηνιαίων αποδοχών των προσώπων της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 4, και κατανέμεται κατά 6,67% σε βάρος του ασφαλισμένου και κατά 13,33% σε βάρος του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

2. α) Το ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς των μισθωτών και των εργοδοτών, ορίζεται στο ποσό των έξι χιλιάδων πεντακοσίων (6.500) ευρώ, αναπροσαρμοζόμενο από την 1.1.2023 έως 31.12.2024 κατ' έτος με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κατά το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους. Σε περίπτωση αρνητικής τιμής του ως άνω ποσοστού το ποσό των ασφαλιστέων αποδοχών παραμένει στα επίπεδα του προηγούμενου έτους. Από 1.1.2025 και εφεξής το ανώτατο όριο των ασφαλιστέων αποδοχών προσαυξάνεται κατ' έτος κατά τον δείκτη μεταβολής μισθών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη παράγραφο 4 του άρθρου 8.

Άρθρο 8

Ανταποδοτική σύνταξη

1. Οι υπάλληλοι-λειτουργοί του Δημοσίου καθώς και οι στρατιωτικοί, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας ή κατά μεταβίβαση, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, δικαιούνται ανταποδοτικό μέρος σύνταξης, που προκύπτει με βάση τις συντάξιμες αποδοχές της παραγράφου 2, τον χρόνο ασφάλισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης, όπως αυτά προκύπτουν από τον πίνακα ο οποίος ενσωματώνεται στην παράγραφο 5, σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων παραγράφων.

2.α. Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας ή κατά μεταβίβαση λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του

ΓΧ

ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών δια του συνολικού χρόνου ασφάλισής του. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4. Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με τις προϋποθέσεις των διατάξεων του τετάρτου εδαφίου της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 (Α' 210), είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές, όπως ισχύουν κάθε φορά, καθώς και για όσα από τα αναφερόμενα σε αυτές πρόσωπα συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977 (Α' 164) είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές και ισχύουν κάθε φορά είτε με βάση τις διατάξεις του ν. 2084/1992 (Α' 165), ως συντάξιμες αποδοχές επί των οποίων θα υπολογιστεί το ποσοστό αναπλήρωσης των τριάντα πέντε (35) ετών λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά τη διάρκεια της συνολικής ασφάλισής του. β. ...

4.α. Η αναπροσαρμογή των συντάξιμων αποδοχών, για το διάστημα έως και το 2024 διενεργείται κατά τη μεταβολή του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η προσαύξηση των συντάξιμων αποδοχών για το διάστημα από το 2025 και εφεξής διενεργείται με βάση το δείκτη μεταβολής μισθών, που υπολογίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ. β. ...

5. Το τελικό ποσό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, με βάση το ποσοστό αναπλήρωσης του κατωτέρω πίνακα, που προσαρτάται στο τέλος της παρούσας και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της. Το ποσοστό αναπλήρωσης για κάθε έτος ασφάλισης εντός εκάστης κλίμακας ετών, αντιστοιχεί στο ποσοστό που αναγράφεται στην τρίτη στήλη του πίνακα. Έως 30.09.2019 τα ποσοστά αναπλήρωσης για κάθε επιμέρους περίοδο ασφάλισης αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα 1:

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΕΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ

ΑΠΟ	ΕΩΣ	
0	15	0,77%
15,01	18	0,84%

18,01	21	0,90%
21,01	24	0,96%
24,01	27	1,03%
27,01	30	1,21%
30,01	33	1,42%
33,01	36	1,59%
36,01	39	1,80%
39,01	42 και περισσότερα	2,00%

Από την 1.10.2019 τα ποσοστά αναπλήρωσης για κάθε επιμέρους περίοδο ασφάλισης αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα 2:

ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΕΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ

ΑΠΟ	ΕΩΣ	
0	15	0,77%
15,01	18	0,84%
18,01	21	0,90%
21,01	24	0,96%
24,01	27	1,03%
27,01	30	1,21%
30,01	33	1,98%
33,01	36	2,50%
36,01	40	2,55%
40,01	ΚΑΙ ΑΝΩ ΚΑΤ' ΕΤΟΣ	0,50%

Το συνολικό ακαθάριστο ποσό της ανταποδοτικής σύνταξης, όπως αυτό προκύπτει σύμφωνα με το παρόν άρθρο, δεν μπορεί να υπερβαίνει το ακαθάριστο ποσό των συντάξιμων αποδοχών, όπως αυτές ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.

Άρθρο 21

Αναλογική Εφαρμογή Διατάξεων - Εξουσιοδοτικές Διατάξεις

Για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου, όπως ισχύουν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Ειδικά, από την ημερομηνία υπαγωγής των προσώπων της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 στον Ε.Φ.Κ.Α., για τις εισφορές, παροχές και οφειλές, με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, εφαρμόζονται αναλογικά οι

ΓΧ

γενικές ή ειδικές διατάξεις που ισχύουν κατά την ανωτέρω ημερομηνία για το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. ...

Άρθρο 26

Έκταση Εφαρμογής

Οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, ...

Άρθρο 27

Εφαρμογή κοινών κανόνων ασφαλισμένων στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα

1. Σε εφαρμογή των ενιαίων κανόνων του Ε.Φ.Κ.Α. και των θεμελιωδών αρχών των άρθρων 1 και 2, οι ρυθμίσεις των άρθρων 4 - 20 του Κεφαλαίου Β' εφαρμόζονται και στους ασφαλισμένους των φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α. του άρθρου 53, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων, ειδικών ρυθμίσεων των άρθρων που ακολουθούν και με εξαίρεση των διατάξεων του Κεφαλαίου Β' που, από τη φύση τους, ρυθμίζουν αποκλειστικά τη σχέση των δημοσίων ή στρατιωτικών υπαλλήλων με την υπηρεσία τους.

Άρθρο 28

Ανταποδοτική Σύνταξη

1. Οι ασφαλισμένοι κύριας ασφάλισης του Κεφαλαίου αυτού, οι οποίοι θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, δικαιούνται ανταποδοτικό μέρος σύνταξης, που προκύπτει με βάση τις συντάξιμες αποδοχές, όπως ορίζονται στο άρθρο αυτό, τον χρόνο ασφάλισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 34, και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης υπολογιζόμενα επί των συντάξιμων αποδοχών του πίνακα 1 και 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις των επόμενων παραγράφων.

2. Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου λαμβάνονται υπόψη:

α. Για τους μισθωτούς, ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου του. Ο μέσος όρος υπολογίζεται ως το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου

δια του συνολικού χρόνου ασφάλισής του. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου του.

3. Οι συντάξιμες αποδοχές των ασφαλισμένων για κάθε ημερολογιακό έτος που προκύπτουν με βάση τον υπολογισμό των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2 προσαυξάνονται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περίπτωση α' της παραγράφου 4 του άρθρου 8.

5. Για τους ασφαλισμένους για τους οποίους, από την 1.1.2017, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38, καταβάλλεται ασφαλιστική εισφορά εργοδότη και ασφαλισμένου, αλλά έως την 31.12.2016 κατέβαλλαν ασφαλιστική εισφορά επί ασφαλιστικών κατηγοριών, ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης ορίζεται το ποσό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς που έχει καταβληθεί διά του συντελεστή 0,20.

7. Για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης ως συντάξιμες αποδοχές λαμβάνονται υπόψη οι υπολογιζόμενες σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του παρόντος άρθρου από το έτος 2002 και έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης. Αν δεν προκύπτει χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ασφάλισης ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος), τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την 1η.1.2002 και έως την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης, τότε για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών αναζητείται χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ασφάλισης ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος) και κατά το πριν την 1η.1.2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση έως πέντε (5) ετών ασφάλισης. Για αιτήσεις συνταξιοδότησης με έναρξη καταβολής της σύνταξης από την 1η.1.2021, αν δεν προκύπτει χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ασφάλισης ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος), τουλάχιστον δέκα (10) ετών από την 1η.1.2002 έως την έναρξη της συνταξιοδότησης, τότε για τον υπολογισμό των συντάξιμων αποδοχών αναζητείται χρόνος ασφάλισης (πραγματικός, πλασματικός, χρόνος προαιρετικής ή άλλος που λογίζεται ως συντάξιμος) και κατά το πριν την 1η.1.2002 χρονικό διάστημα και μέχρι τη συμπλήρωση έως δέκα (10) ετών ασφάλισης.

Άρθρο 30

Προσαύξηση σύνταξης όσων κατέβαλλαν αυξημένες εισφορές

ΓΧ

1. Στην περίπτωση ασφαλισμένων οι οποίοι, υπό την ισχύ του προϊσχύοντος νομοθετικού καθεστώτος κατέβαλλαν εισφορές ανώτερες από αυτές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, θα υπολογίζεται με ετήσιο συντελεστή αναπλήρωσης 0,075% για καθεμία ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς. Ο συντάξιμος μισθός σε αυτή την περίπτωση θα προκύπτει λαμβάνοντας υπόψη τη βάση υπολογισμού της επιπλέον εισφοράς. Οι διατάξεις του άρθρου 28 εφαρμόζονται αναλόγως. Εξαιρούνται τα πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται βάσει των διατάξεων του άρθρου 3 της υπ' αριθμ. Φ.11321/ οίκ.47523/1570/23.10.2015 απόφασης του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Β' 2311), πλην των παλαιών ασφαλισμένων (ασφαλισμένων πριν την 1.1.1993) που υπάγονται στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα του ΤΑΠ – ΔΕΗ. Τα τελευταία πρόσωπα δικαιούνται την προσαύξηση του πρώτου εδαφίου για καθεμία ποσοστιαία μονάδα (1%) εισφοράς που υπερβαίνει το συνολικό ποσοστό εισφορών ασφαλισμένου και εργοδότη Κλάδου Σύνταξης και επασφαλίστρου βαρέων επαγγελμάτων των αντίστοιχων κατηγοριών εργαζομένων - υπαγομένων στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Για τους ασφαλισμένους που δεν συνταξιοδοτούνται βάσει των διατάξεων του άρθρου 3 της ανωτέρω υπουργικής απόφασης εφαρμόζεται το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

2. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται σε όσους υποβάλλουν αίτηση συνταξιοδότησης μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος»..

Άρθρο 55

Ασφαλιστέα πρόσωπα

1. Στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. υπάγονται υποχρεωτικά:

α. Οι μέχρι την ένταξη ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών των εντασσόμενων φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, καθώς και οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Δημοσίου και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών, οι οποίοι καθίστανται αντιστοίχως ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ε.Φ.Κ.Α..

β. ...

2. Οι ασφαλισμένοι των ανωτέρω εντασσόμενων φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών, καθώς και του Δημοσίου, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτών, όπως ισχύουν, εκτός όσων ειδικά ορίζει με τις διατάξεις του ο παρών νόμος.»

Ερμηνεία των διατάξεων

Από τις παραπάνω διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

19. Η κατοχυρωμένη με το άρθρο 4, παρ. 1 και 5 του Συντάγματος αρχή της ισότητας των πολιτών ενώπιον του νόμου και της ισότητας στην κατανομή των δημοσίων βαρών αποτελεί συνταγματικό κανόνα, ο οποίος δεσμεύει τον κοινό νομοθέτη κατά την άσκηση του νομοθετικού έργου.

20. Η δέσμευση αυτή υφίσταται και κατά την εκδήλωση της, κατ' άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, κρατικής μέριμνας για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων και επιβάλλει τη συμμετοχή αυτών με ίσους όρους στο σύστημα παροχών και αντιπαροχών της κοινωνικής ασφάλισης (ΟΛΣΤΕ 1891/2019 σκέψη 30: ΤΝΠ «ΝΟΜΟΣ» όπου και παραπομπές).

21. Στο πλαίσιο της εφαρμοζόμενης στο δίκαιο της κοινωνικής ασφάλισης αρχής της κοινωνικής αλληλεγγύης, η χορηγούμενη από τον ασφαλιστικό φορέα παροχή δεν απαιτείται να αντιστοιχεί ευθέως σε καταβληθείσες εισφορές του ασφαλισμένου ή να αντισταθμίζει πλήρως την απώλεια του εισοδήματός του. Η έλλειψη όμως αυτή, δεν πρέπει να υπερβαίνει το ανεκτό, κατά το Σύνταγμα, όριο, πέραν του οποίου απολήγει σε χορήγηση ασφαλιστικής παροχής, το ύψος της οποίας, ενόψει των καταβληθεισών από τον ασφαλισμένο εισφορών βάσει των συνολικών αποδοχών του και του συνολικού χρόνου ασφάλισής του, παραβιάζει την συνταγματική αρχή της ισότητας, καθώς και τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας, έκφανση της οποίας είναι και η αρχή της ανταποδοτικότητας, οι οποίες επιβάλλουν την ύπαρξη στοιχειώδους αναλογίας μεταξύ των καταβληθεισών από τον ασφαλισμένο εισφορών, βάσει των συνολικών αποδοχών του και των καταβαλλομένων σ' αυτόν παροχών (ΟΛΣΤΕ 1891/2019 σκ. 30).

22. Εξάλλου, όπως έχει πάγια κριθεί, η αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης, η οποία βρίσκει ευθεία κατοχύρωση στο άρθρο 22 παρ. 5 Σ., όχι μόνο δικαιολογεί τη μη ευθεία αναλογία εισφορών – παροχών, αλλά και δεν απαγορεύει τη μεγαλύτερη επιβάρυνση ορισμένων κατηγοριών ασφαλισμένων. Το όριο το θέτει η αρχή της ισότητας, η οποία απαγορεύει να λαμβάνουν μικρότερες παροχές όσοι κατέβαλλαν υψηλότερες εισφορές, έναντι εκείνων που κατέβαλλαν μικρότερες εισφορές (ΣΤΕ 241/1989, 4837/1997 κ.ά.). Η παραβίαση της αρχής

ΓΧ

της ισότητας στην κοινωνική ασφάλιση και, ιδίως, κατά τη ρύθμιση των κοινωνικοασφαλιστικών παροχών προϋποθέτει άνιση μεταχείριση ομοειδών κατηγοριών ασφαλισμένων εντός του αυτού ασφαλιστικού οργανισμού/φορέα (ΣτΕ 764/2011, 2774/2009, 3470/2006, 3510/2005, 1077/2003 κ.ά.).

23. Από την αρχή της ισότητας, ο κοινός νομοθέτης και η κατ' εξουσιοδότηση του νόμου κανονιστικώς δρώσα Διοίκηση, δεν κωλύονται να μεταβάλλουν το σύστημα συνταξιοδότησης κατηγοριών ασφαλισμένων, ιδίως δε το ύψος των ασφαλιστικών παροχών ακόμη και με μείωσή τους για τον εφεξής χρόνο - μείωση που μπορεί να πραγματοποιηθεί και κατά προοδευτική σε βάρος των υψηλότερων παροχών κλίμακα - ή με τη θέσπιση ανώτατου ορίου στις χορηγούμενες ήδη παροχές, κατά τρόπο ώστε να προκύπτει μεγαλύτερη, σε αναλογία προς τη σύνταξη που θα χορηγηθεί, οικονομική επιβάρυνση εκείνων από τους ασφαλισμένους που έχουν καταβάλει περισσότερες εισφορές (ΣτΕ 187/2009).

24. Η ενιαία νομοθετική ρύθμιση προϋποθέτει όμοιες κατηγορίες και καταστάσεις και η εξίσωση ανομοίων κατηγοριών και καταστάσεων αντίκειται στην προστατευόμενη από το Σύνταγμα ίση μεταχείριση. Κατ' εφαρμογή της αρχής της ισότητας δεν απαιτείται: α) να τηρείται σε κάθε περίπτωση αναλογία μεταξύ εισφορών και παροχών, β) οι εισφορές και οι παροχές να καθορίζονται επί της αυτής βάσης, γ) η σύνταξη των υψηλόμισθων ασφαλισμένων να είναι ανάλογη προς τις εισφορές που κατέβαλλαν (ΣτΕ 241/1989, 3125/1992).

25. Ο νομοθέτης δεν δεσμεύεται από την αρχή της ανταποδοτικότητας μεταξύ ασφαλιστικών εισφορών και παροχών, αφού η συγκεκριμένη αρχή δεν έχει συνταγματική κατοχύρωση (ΣτΕ 158/2009, 3470/2006, 3251/1996, Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη) και οι παροχές δεν απαιτείται να βρίσκονται σε σχέση ευθείας ανταποδοτικότητας με τις εισφορές. Επομένως, ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης και ο καθορισμός των αποδοχών που εκάστοτε λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό αυτόν, επαφίεται στην κρίση του νομοθέτη, που κατά τη ρύθμιση των θεμάτων αυτών δεν δεσμεύεται από την αρχή της ανταποδοτικότητας μεταξύ εισφορών και παροχών (ΣτΕ 824/1997). Δεν αποτελεί επίσης συνταγματικά κατοχυρωμένο κανόνα η ύπαρξη αναλογίας μεταξύ εισφορών και παροχών (ΟλΣτΕ 2262/1983, 4427/1984, ΣτΕ 4837/1997, 615/1991 κ.ά.).

26. Με το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος δεν θεσπίζεται αξίωση των εργαζομένων για ορισμένο είδος ή συγκεκριμένη έκταση ασφαλιστικής προστασίας, του νομοθέτη δυνάμενου να ρυθμίζει ελεύθερα τα θέματα αυτά, με γνώμονα την προστασία του ασφαλιστικού κεφαλαίου και την προαγωγή της κοινωνικής ασφάλισης (ΣτΕ 3036/1992, 1635/1989, 241/1989). Μεταξύ αυτών των θεμάτων είναι και τα αφορώντα στον καθορισμό των προϋποθέσεων για τη συνταξιοδότηση των εργαζομένων (ΣτΕ 2797/2006), του νομοθέτη δυνάμενου να ρυθμίζει κατά τρόπο διαφορετικό σχέσεις ή δικαιώματα που αποκτήθηκαν δυνάμει προγενεστέρων νόμων, αρκεί να μην ανατρέπονται συντελεσμένες πράξεις της δικαστικής εξουσίας ή συνταγματικά προστατευόμενα δικαιώματα (Στεργίου «Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης» δεύτερη έκδοση σελ. 182, με περαιτέρω παραπομπές). Νομοθετική μεταβολή για μέλλοντα χρόνο δεν αντίκειται στα άρθρα 4 και 17 του Συντάγματος, ούτε στο άρθρο 1 του 1^{ου} Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ αν δεν θίγει γεννημένες αξιώσεις (ΣτΕ 1770/2008). Κατά βασική αρχή του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου οι εισφορές και οι παροχές είναι καταρχήν ανάλογες, αλλά ο νομοθέτης δύναται να θεσπίζει για λόγους κοινωνικής αλληλεγγύης ευμενέστερη μεταχείριση των οικονομικά ασθενέστερων, έναντι των οικονομικά ισχυρότερων (ΣτΕ 4837/1997).

27. Οι γενικές αρχές του διοικητικού, αλλά και του δημοσίου δικαίου διακρίνονται σε συνταγματικού επιπέδου και νομοθετικού επιπέδου. Οι πρώτες έχουν υπέρτερη των δεύτερων τυπική δύναμη (Τάχος, «Ελληνικό διοικητικό δίκαιο» έκτη έκδοση σελ. 106). Οι γενικές αρχές συνταγματικής ισχύος ισοδυναμούν, από την άποψη τυπικής ισχύος, με τους κανόνες του Συντάγματος (Σπηλιωτόπουλος «Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου» 15η έκδοση, τόμος 1, αριθμ. 32, σελ. 31). Περαιτέρω, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου νομοθετικού επιπέδου έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα και ισχύουν, όταν δεν υπάρχει σχετικός νομοθετικός κανόνας ή κανόνας ανώτερης τυπικής ισχύος (Σπηλιωτόπουλος, ό.π., αριθμ. 66 σελ. 59). Συνεπώς, οι γενικές αρχές υπερισχύουν των δυνάμει εξουσιοδότησης με κανονιστικές πράξεις θεσπιζομένων κανόνων, πλην αν υπάρχει αντίθετη ειδική διάταξη του εξουσιοδοτικού νόμου (Σπηλιωτόπουλος ό.π.). Οι γενικές αρχές του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης, που περιλαμβάνονται στους κανόνες αυτούς, κάμπτονται όταν ο νόμος ορίζει/ρυθμίζει ρητά και αντίθετα (Στεργίου ό.π.αν. σελ. 288, Πετροπουλάκος σε Γαληνού – Πετροπουλάκου «Η Κοινωνική Ασφάλιση / Ανάλυση και Πρακτική Εφαρμογή» σελ. 4, με περαιτέρω

ΓΧ

παραπομπή στη νομολογία του ΣτΕ), τούτο δε, όπως είναι αυτονόητο, ισχύει για τις νομοθετικού επιπέδου γενικές αρχές. Ως ειδική διάταξη πρέπει να θεωρείται η ευρισκομένη σε άμεση σχέση με την εφαρμογή της γενικής αρχής διάταξη (Στεργίου όπ. αμέσως ανωτέρω με περαιτέρω παραπομπή στη νομολογία του ΣτΕ).

28. Περαιτέρω, οι συνταξιοδοτικές διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται στενά και δεν επιτρέπεται με διασταλτική ερμηνεία ή ανάλογη εφαρμογή τους να καθίστανται ευνοϊκότερες οι προβλεπόμενες από αυτές προϋποθέσεις αναγνώρισης του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (ΕΣ 1533/1995, 6821/2015, 186/2006). Κατά γενική αρχή του κοινωνικοασφαλιστικού δικαίου οι περιέχουσες ασφαλιστικό προνόμιο διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται στενά, αποκλεισμένης της διασταλτικής ερμηνείας ή της αναλογικής εφαρμογής τους (ΝΣΚ 258/2010, 711/2001, ΣτΕ 2033/90, 2035/1990, 4888/1988).

29. Η δυνατότητα ειδικών κατηγοριών υπαλλήλων του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ να επιλέγουν ως συνταξιοδοτικό καθεστώς εκείνο των κοινών ασφαλισμένων στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης είναι όλως εξαιρετική και γι' αυτό συνταγματικά ανεκτή (ΕΣ/II Τμ. 930/2019 όπου και περαιτέρω παραπομπές). Όσες διατάξεις εισάγουν ειδικό ευμενές καθεστώς για συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων ή εξαιρετικό δίκαιο ως προς όσα γενικά ισχύουν για τους όρους και προϋποθέσεις ασφάλισης είναι στενά ερμηνευτέες (ΣτΕ 636/1991, 3067/1992, 1448/1991, 635/1991, 3750/1986). Εξαιρετικές νομοθετικές ρυθμίσεις επιτάσσεται να ερμηνεύονται στενά και γι' αυτές επιβάλλεται κυρίως η γραμματική ερμηνεία (ενδεικτικά ΝΣΚ 116/2019). Το εξαιρετικό δίκαιο είναι δεκτικό διασταλτικής ερμηνείας και ανάλογης εφαρμογής, αλλά μόνο όταν: α) επιβάλλει τούτο ο επιδιωκόμενος σκοπός και β) είναι στενή η συγγένεια του θέματος του οποίου ζητείται η λύση (ενδεικτικά ΝΣΚ 89/2015).

30. Η ένταξη ειδικού οργανισμού κοινωνικής ασφάλισης (Ο.Κ.Α.) σε άλλον οργανισμό συνιστά έναν από τους τρόπους άμεσης ενοποίησης των Ο.Κ.Α., με την οποία (ένταξη) καταρχάς εξακολουθεί να ισχύει και να εφαρμόζεται η μέχρι τότε ισχύουσα ασφαλιστική νομοθεσία του εντασσόμενου οργανισμού (Παπαρρηγοπούλου – Πεχλιβανίδη «Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης» πρώτη έκδοση, σ. 102 όπου και περαιτέρω παραπομπές). Από 1-1-2017 ο ΕΦΚΑ έγινε οιονεί καθολικός διάδοχος, μεταξύ άλλων και του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, που εντάχθηκε στον ΕΦΚΑ με τους τομείς, κλάδους και λογαριασμούς του.

31. Η νομική φύση της σχέσης του τακτικού υπαλλήλου του ΝΠΔΔ είναι δημοσίου δικαίου, δηλαδή ο υπάλληλος συνδέεται με το ΝΠΔΔ με μονομερή πράξη δημοσίου δικαίου που επιχειρεί το ΝΠΔΔ κυριαρχικά, με βάση τον νόμο, η δε συγκατάθεση του προσλαμβανόμενου υπαλλήλου αποτελεί απλά νομική προϋπόθεση για το έγκυρο αυτής. Επομένως, χωρίς την εκτεθείσα διάταξη του στοιχείου α' της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του α.ν. 1846/1951 δεν θα ήταν δυνατή η ασφάλιση στο ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ των τακτικών υπαλλήλων των ΝΠΔΔ (Φ. Χατζηδημητρίου – Γ. Ψηλός «Ασφαλιστική Νομοθεσία» 2^η έκδοση παρ. 10, σελ. 45 όπου και περαιτέρω παραπομπές στη νομολογία του ΣτΕ, σε εγκύκλιο και σε γενικό έγγραφο του ΙΚΑ). Η διάταξη αυτή κρίθηκε αναγκαία γιατί, όπου οι νόμοι περί κοινωνικής ασφάλισης αναφέρονται στους παρέχοντες εξαρτημένη εργασία, δεν περιλαμβάνουν και τους συνδεόμενους με σχέση δημοσίου δικαίου με το Δημόσιο ή ΝΠΔΔ. Όσοι λοιπόν τακτικοί υπάλληλοι ΝΠΔΔ (συμπεριλαμβανομένου μεταξύ αυτών και του ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) δεν είχαν ιδιαίτερο σύστημα συνταξιοδότησης όμοιο με εκείνο των δημοσίων υπαλλήλων ή δεν ασφαλιζονταν σε άλλον ασφαλιστικό φορέα, υπάγονταν, καταρχάς στην ασφάλιση του ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κατά τις κοινές διατάξεις και εδικαιούντο σύνταξη από το ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ με τις ίδιες προϋποθέσεις όπως και οι λοιποί κοινοί ασφαλισμένοι αυτού (Φ. Χατζηδημητρίου – Γ. Ψηλός, ό.π. παρ. 155 σελ. 437).

32. Ακολούθησε, όμως, το άρθρο 1 του ν. 3163/1955, μέσω του οποίου καθιερώθηκε, για το τακτικό προσωπικό του ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, το συνταξιοδοτικό καθεστώς που ισχύει για τους δημοσίους υπαλλήλους, ενώ στη συνέχεια επεκτάθηκε το καθεστώς αυτό, με το άρθρο 11 του ν.δ. 4277/1962 και στο τακτικό προσωπικό των Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, το ασφαλιζόμενο μέχρι τότε στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ κατά τις κοινές περί αυτού διατάξεις και με το άρθρο 1 του ν. 1654/1986, στο τακτικό προσωπικό των ν.π.δ.δ., το ασφαλιζόμενο επίσης μέχρι τότε στον αυτό κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ και διεπόμενο από τις διατάξεις του Υπαλληλικού κώδικα.

33. Περαιτέρω, με την παράγραφο 6 του άρθρου 11 του ν.δ. 4277/1962, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 4 του ν.δ. 4579/1966, προβλέπεται ότι όσοι από το διεπόμενο από τις διατάξεις του ν. 3163/1955 προσωπικό αποχωρούν από την υπηρεσία, έχουν δικαίωμα, κατά την έξοδό τους από αυτή, να επιλέξουν, αντί της εφαρμογής των διατάξεων του νόμου αυτού

ΓΧ

[καθώς και του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ.169/2007), στον οποίο ο νόμος αυτός παραπέμπει προς ανάλογη εφαρμογή], την εφαρμογή της κοινής νομοθεσίας του ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (α.ν.1846/1951), εφόσον πληρούν τις απαιτούμενες από αυτή προϋποθέσεις.

34. Η βασική διαφορά που εμφανίζει η συνταξιοδότηση από το ΙΚΑ των τακτικών υπαλλήλων του, από τη συνταξιοδότηση των αντίστοιχων υπαλλήλων των άλλων ΝΠΔΔ στους οποίους επεκτάθηκε, κατά τα παραπάνω, το συνταξιοδοτικό καθεστώς που ισχύει για τους δημοσίους υπαλλήλους, συνίσταται στο ότι το ΙΚΑ για τους συγκεκριμένους υπαλλήλους του ενεργεί ως εργοδότης – φορέας ασφάλισης, κατά τον τρόπο που και το Δημόσιο ενεργεί για τους πολιτικούς και στρατιωτικούς υπαλλήλους του, ενώ, αντίθετα, στη περίπτωση συνταξιοδότησης του προσωπικού των άλλων ΝΠΔΔ., το ΙΚΑ υπέχει θέση καθαρά ασφαλιστικού φορέα.

35. Τα υπαγόμενα στις διατάξεις του ν. 3163/1955, πρόσωπα, ήτοι οι τακτικοί υπάλληλοι του ΙΚΑ και των λοιπών ΝΠΔΔ, κατέβαλλαν, αρχικά, την προβλεπόμενη στο άρθρο 36 του ν.δ. 4242/1962 (Α' 135) ατομική εισφορά κλάδου κύριας σύνταξης, η οποία, όμως, με τη διάταξη του άρθρου 2 του ν.δ. 78/1973, από την πρώτη ημέρα δημοσίευσης αυτού του ν.δ. (ήτοι από 1-9-1973) αναλήφθηκε από το οικείο ΝΠΔΔ. Το παραπάνω καθεστώς συνεχίστηκε μέχρι την κατάργησή του με τις διατάξεις, αρχικά των άρθρων 6 παρ. 1 και 2 και 9 παρ. 3 του ν. 1902/1990 και στη συνέχεια των άρθρων 17 και 20 παρ. 2 του ν. 2084/1992, με τις οποίες επιβλήθηκε από 1-1-1993 στους μονίμους δημοσίους υπαλλήλους μηνιαία εισφορά κλάδου κύριας σύνταξης, ίση με την ισχύουσα κάθε φορά για τους υπαγόμενους στη κοινή ασφάλιση του ΙΚΑ.

36. Η εισφορά αυτή επιβλήθηκε από την παραπάνω ημερομηνία και στις αποδοχές των υπαλλήλων των ΝΠΔΔ σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 18 και την παράγραφο 10 του άρθρου 20 του ν. 2084/1992, με τις οποίες επεκτάθηκε η εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων άρθρων και στους υπαλλήλους των ΟΤΑ και των άλλων ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο, είτε άλλους φορείς. Τελικά, η μηνιαία κράτηση υπέρ του κλάδου σύνταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του ν. 2084/1992 για τους υπαλλήλους ν.π.δ.δ. (άρα και του ΙΚΑ) που υπήχθησαν στην ασφάλιση του Ιδρύματος μέχρι 31-12-1992, η οποία επιβάρυνε εξολοκλήρου (κατά τα

προεκτεθέντα) τον εργοδότη και ανερχόταν μέχρι και την 31-12-2016 σε ποσοστό 32% επιμεριζόταν: α) από 1-1-1993 σε 3% για τον ασφαλισμένο και σε 29% για τον εργοδότη ΝΠΔΔ, β) από 1-1-1994 σε 5% για τον ασφαλισμένο και σε 27% για τον εργοδότη ΝΠΔΔ και τέλος από 1-1-1995 σε 6,67% για τον ασφαλισμένο και σε 25,33% για τον εργοδότη ΝΠΔΔ.

37. Με τους ν. 3863/2010 και 3865/2010, μεταξύ άλλων διαρθρωτικών μέτρων, που αποσκοπούσαν στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος, έγινε η διάκριση της, στηριζομένης στις εισφορές, αναλογικής σύνταξης από τη βασική, που χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ με τον ν. 4387/2016 μετονομάσθηκε η βασική σύνταξη σε εθνική και η αναλογική σε ανταποδοτική και εισήχθησαν παραμετρικές αλλαγές, κυρίως, όσον αφορά στον τρόπο υπολογισμού της ανταποδοτικής και στις προϋποθέσεις απονομής της εθνικής σύνταξης (Παπαρρηγοπούλου- Πεχλιβανίδη «Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης», 2η έκδοση, σελ. 155 και 160).

38. Η σύσταση με το άρθρο 51 του ν. 4387/2016 του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) αποτελεί συνέχιση της διαδικασίας ασφαλιστικής μεταρρύθμισης (Παπαρρηγοπούλου – Πεχλιβανίδη «Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης», 2η έκδοση, σελ. 159). Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν. 4387/2016 σκοπός του νομοθετήματος αυτού είναι η πλήρης αναμόρφωση του συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας, του οποίου οι στόχοι και οι γενικές αρχές είναι η εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής προστασίας με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης, αναδιανομής και αλληλεγγύης των γενεών.

39. Οι γενικές αρχές που διέπουν το ασφαλιστικό σύστημα διατυπώνονται στη διάταξη του άρθρου 1 Α ν. 4387/2016, που προστέθηκε με το άρθρο 20 ν. 4670/2020. Πρόκειται για τις αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της αναδιανομής, της υποχρεωτικότητας, της ανταποδοτικότητας, της ενότητας, της επάρκειας και της βιωσιμότητας του συστήματος. Ακόμη, κατά το άρθρο 1Β παρ. 1 ν. 4387/2016 που προστέθηκε με το άρθρο 21 ν. 4670/2020, οι κανόνες κοινωνικής ασφάλισης αφορούν στο κοινωνικό (γενικό) συμφέρον, είναι αναγκαστικής εφαρμογής και έχουν πρωταρχική πηγή το Σύνταγμα. Συνεπώς, με τις γενικές αρχές και τα μέτρα που εισήγαγε με τον νόμο αυτό ο κοινωνικοασφαλιστικός νομοθέτης (σύσταση ΕΦΚΑ, εθνική και ανταποδοτική σύνταξη, προστασία των ήδη καταβαλλομένων συντάξεων μέσω του θεσμού της

ΓΧ

προσωπικής διαφοράς, σεβασμός της αξίας του ανθρώπου μέσω της υποχρέωσης χορήγησης επαρκών παροχών ικανών να διασφαλίζουν το ελάχιστο επίπεδο διαβίωσης), επεδίωξε τον δομικό εξορθολογισμό του συστήματος των παροχών και υπό την έννοια αυτή τα συγκεκριμένα μέτρα έχουν πρώτιστα θεσμικό, ουσιαστικό και διαρθρωτικό χαρακτήρα.

40. Η ασφαλιστική αυτή μεταρρύθμιση, είχε ως βασικό στόχο τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του δημοσίου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης χάριν των επομένων γενεών μέσω συγκεκριμένων αρχών. Στις αρχές αυτές συγκαταλέγεται και η καθιέρωση στενότερης σχέσης μεταξύ εισφορών και παροχών. Η διασφάλιση της βιωσιμότητας του δημοσίου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης επιτυγχάνεται κυρίως με τα θεσμικού, ουσιαστικού και διαρθρωτικού χαρακτήρα μέτρα που εισήγαγε ο ν. 4387/2016 και δευτερευόντως με τη «συμμετοχή του συνταξιοδοτικού συστήματος στη δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας» (παρ. ΙΒ' αιτιολογικής έκθεσης του ν. 4387/2016), ήτοι την εξασφάλιση δημοσιονομικών πλεονασμάτων για το μέλλον, μέσω της μείωσης της κρατικής χρηματοδότησης και, ειδικότερα, μέσω της επίτευξης μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού πλεονάσματος ύψους 3,5% επί του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ).

41. Κατά την αιτιολογική του έκθεση, ο ν. 4387/2016 καθιερώνει πλήρη ισονομία μέσω της ουσιαστικής ενοποίησης του υπάρχοντος καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης με θέσπιση ενιαίων κανόνων για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους και καθιερώνει ενιαίο τρόπο υπολογισμού της σύνταξης, κύριας και επικουρικής για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους, με βάση το μέσο εργασιακό εισόδημα και ίδια ποσοστά αναπλήρωσης για όλους, οριοθετώντας (μέσω του σεβασμού της ισότητας στα βάρη, κατ' άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος) τη συμμετοχή του συνταξιοδοτικού συστήματος στη δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας. Ενώ, όμως, ενιαίοι κανόνες διέπουν από ετών τους εργαζομένους του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, όσον αφορά στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης, στο χρόνο ασφάλισης, στους δικαιούχους σύνταξης λόγω θανάτου, στη διαδοχική ασφάλιση και σε άλλα ασφαλιστικά θέματα, πολλοί κανόνες παραμένουν και υπό το νέο ασφαλιστικό σύστημα διακριτοί (Παπαρρηγοπούλου – Πεχλιβανίδη «Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης», ό.π. σελ. 48, 49, 154).

42. Για παράδειγμα, για λόγους διασφάλισης της ισότητας, ως προς την ασφαλιστική αντιμετώπιση, με τους ασφαλισμένους των φορέων κύριας ασφάλισης, κατ' άρθρο 4 παρ. 1 περ. α' ν. 4387/2016 από 1.1.2017, οι τακτικοί

και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί του Δημοσίου, της Βουλής, των ΝΠΔΔ, των ΟΤΑ κλπ. από την έναρξη ισχύος του υπάγονται για κύρια σύνταξη στο ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό καθεστώς του ΕΦΚΑ και οι συντάξεις τους κανονίζονται και καταβάλλονται με βάση τις ρυθμίσεις αυτού του νόμου. Δηλαδή, υπήγαγε ο νομοθέτης τους προαναφερθέντες λειτουργούς και υπαλλήλους σε καθεστώς κύριας κοινωνικής ασφάλισης, ως ιδιαίτερη κατηγορία ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ, υπό ενιαίους κανόνες εισφορών και παροχών, με τους λοιπούς ασφαλισμένους και δη τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα. Όμως, για τις προϋποθέσεις θεμελίωσης σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος καθώς και για τα όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης των παραπάνω προσώπων εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή οι ισχύουσες διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

43. Περαιτέρω, ο ν. 4387/2016 ορίζει, τόσο για τους δημοσίους υπαλλήλους και στρατιωτικούς (άρθρο 8 παρ. 2), όσο και για ασφαλισμένους του ιδιωτικού τομέα (άρθρο 28 παρ. 2 περ. α', εδάφιο τρίτο) ότι ως «συντάξιμες αποδοχές» για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης λαμβάνεται υπόψη το υποκείμενο σε εισφορές άθροισμα των μηνιαίων σε όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου αποδοχών. Επομένως, το θέμα ρυθμίζεται ειδικά με τις μεταγενέστερες αυτές διατάξεις και οι σχετικές προγενέστερες πρέπει να θεωρηθούν καταργημένες. Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 4387/2016, σύμφωνα με την οικεία αιτιολογική έκθεση, το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης καθορίζεται κατά δίκαιο και όμοιο, με αυτόν του Κεφαλαίου Β' του νόμου αυτού, τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη το εισόδημα του ασφαλισμένου σε όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Κατ' αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται ο σύνδεσμος μεταξύ εισφορών, παροχών και εισοδήματος και, συνακόλουθα, η ισότιμη αντιμετώπιση των ασφαλισμένων, με βάση τις αρχές της ισονομίας και της ανταποδοτικότητας, χωρίς ευμενή μεταχείριση ειδικών κατηγοριών. Οι συντάξιμες αποδοχές καθορίζονται ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκει ο ασφαλισμένος.

44. Ειδικότερα, ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου λαμβάνονται υπόψη για τους μισθωτούς, ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου σε όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων

αποδοχών δια του συνολικού χρόνου ασφάλισής του. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, σε όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Όμως, ο ν. 4387/2016 δεν προβλέπει τον αυτό τρόπο υπολογισμού του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης ως προς τις λαμβανόμενες υπόψη και σε όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου ληφθείσες μηνιαίες αποδοχές οι οποίες υπόκεινται σε εισφορές (δηλαδή δεν προβλέπει ίδιον τρόπο προσδιορισμού των συνταξίμων αποδοχών) για αυτούς που επιλέγουν να συνταξιοδοτηθούν, είτε με τις διατάξεις του δημοσιοϋπαλληλικού καθεστώτος, είτε με αυτές του καθεστώτος των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα και συνεπώς οι ρυθμίζουσες το θέμα προγενέστερες ειδικές διατάξεις, που διακρίνουν μεταξύ κοινού και δημοσιοϋπαλληλικού καθεστώτος, εξακολουθούν να ισχύουν, αφού άλλος κανόνας δικαίου δεν τις έχει καταργήσει ρητά ή σιωπηρά. Μάλιστα, στην παράγραφο 2 του άρθρου 55 του ν. 4387/2016 προβλέφθηκε ρητά ότι εξακολουθεί να ισχύει η νομοθεσία για τους ασφαλισμένους των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών καθώς και του Δημοσίου, με την επιφύλαξη, όμως, ειδικών, για τις περιπτώσεις αυτές, ρυθμίσεων του ίδιου νόμου.

45. Ακολουθώντας, το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 30 του ν. 4387/2016, οι οποίες διέπονται από την αρχή της ανταποδοτικότητας των εισφορών, καταλαμβάνει όλους τους ασφαλισμένους, είτε είναι δημόσιοι υπάλληλοι, είτε διέπονται από το αυτό με τους δημοσίους υπαλλήλους (βλ. άρθρο 26 ν. 4387/2016) συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε είναι ασφαλισμένοι του ιδιωτικού τομέα. Οι υπάλληλοι αυτοί υπό την ισχύ του προηγούμενου του ν. 4387/2016 καθεστώτος κατέβαλλαν υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές σε σχέση με αυτές που προβλέπονταν υπέρ του ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Κατά τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξής τους, με τις διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 4387/2016 προβλέπεται και ετήσιος συντελεστής αναπλήρωσης 0,075% για κάθε ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς σε κάθε έτος που έχει καταβληθεί επί πλέον εισφορά.

46. Με τις διατάξεις αυτές ο νομοθέτης δίνει έμφαση στο θέμα της καταβολής εισφορών επί των αποδοχών που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης, προκειμένου να γίνεται αντιληπτός ο διαχωρισμός της φύσης των δύο τμημάτων της σύνταξης. Και η μεν εθνική σύνταξη αποτελεί την

κρατική χρηματοδότηση του δημοσίου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, η δε ανταποδοτική αποτελεί την παροχή που προέρχεται από την συνεισφορά του ασφαλισμένου στο συνταξιοδοτικό σύστημα. Οι διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 4387/2016 είναι ειδικές κατά την έννοια του άρθρου 27 του ίδιου νόμου, αφού ρυθμίζουν το ειδικό θέμα της προσαύξησης της σύνταξης των ασφαλισμένων, οι οποίοι υπό την ισχύ του προηγούμενου του ν. 4387/2016 καθεστώτος κατέβαλλαν πράγματι υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές σε σχέση με αυτές που προβλέπονταν υπέρ του ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Κατόπιν τούτων, για όσους επιλέγουν το «δημοσιοϋπαλληλικό» καθεστώς συνταξιοδότησης, βάση υπολογισμού της επιπλέον εισφοράς είναι οι κατά το δημοσιοϋπαλληλικό καθεστώς θεωρούμενες ως συντάξιμες αποδοχές και αυτές οι αποδοχές αποτελούν και τη βάση υπολογισμού της προσαύξησης της σύνταξης.

47. Συνεπώς, ο υπολογισμός της προβλεπόμενης στην παράγραφο 1 του άρθρου 30 του ν. 4387/2016 ανταποδοτικής σύνταξης των υπαλλήλων του ερωτήματος που επέλεξαν να συνταξιοδοτηθούν κατά τη συνταξιοδοτική νομοθεσία του Δημοσίου, γίνεται πάντοτε με τις προβλεπόμενες για τους δημοσίους υπαλλήλους αποδοχές, οι οποίες υπόκεινται σε κράτηση για σύνταξη, ενώ, για όσους από αυτούς επέλεξαν να συνταξιοδοτηθούν με το ειδικό «δημοσιοϋπαλληλικό» καθεστώς του ν. 3163/1955 και του ν.δ. 4277/1962, δεν επιτρέπεται, για την εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 30 του ν. 4387/2016, το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, να υπολογίζεται με ετήσιο συντελεστή αναπλήρωσης 0,075% για καθεμία ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς, επί του συνόλου των αποδοχών, για τις οποίες θα καταβάλλονταν εισφορές κλάδου σύνταξης, αν οι υπάλληλοι ήσαν κοινοί ασφαλισμένοι.

48. Ενόψει όλων των προαναφερθέντων, κατά τη συζήτηση ενώπιον της Ολομέλειας, διαμορφώθηκαν δύο γνώμες:

49. Κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τους Χρυσάφουλα Αυγερινού, Γεώργιο Κανελλόπουλο, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ., Κωνσταντίνο Γεωργάκη, Αικατερίνη Γρηγορίου, Αφροδίτη Κουτούκη, Δήμητρα Κεφάλα, Αντώνιο Τατσόπουλο, Ελένη Σβολοπούλου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Αθηνά Αλεφάντη, Σταύρο Σπυρόπουλο, Ευσταθία Τσαούση, Γεώργιο Βαμβακίδη, Νικόλαο Καραγιώργη, Μαρία Σπάσου, Ιουλία Σφυρή, Ιωάννη Χατζηνέκουρα, Στέργιο Κίκα, Δημήτριο Κατωπόδη, Αναστασία Ζαφειριάδου και Ιωάννα Λεμπέση

Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψήφοι 21**), από το πρώτο και δεύτερο εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 30 ν. 4387/2016 προκύπτει, ότι η προβλεπόμενη στις διατάξεις αυτές προσαύξηση της σύνταξης, όσων κατέβαλλαν επιπλέον εισφορά, υπολογίζεται ως ποσοστό επί της επιπλέον εισφοράς και διαμορφώνει τον συντάξιμο μισθό λαμβάνοντας υπόψη τη βάση υπολογισμού της επιπλέον εισφοράς, δηλαδή τις αποδοχές των συγκεκριμένων ασφαλισμένων, επί των οποίων επιβλήθηκε επιπλέον εισφορά.

50. Στην περίπτωση των ασφαλισμένων του ερωτήματος, από το συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 1 ν. 3163/1955, του άρθρου 11 παρ. 1-4 του ν.δ. 4277/1962 και της απόφασης 21/16/3581/1975 του Υπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών που προπαρατέθηκαν, προκύπτει ότι η καταβληθείσα επιπλέον εισφορά επιβλήθηκε, όχι επί του συνόλου των αποδοχών τους, αλλά επί του τμήματος αυτών που θεωρούνται συντάξιμες, σύμφωνα με το ειδικό («δημοσιοϋπαλληλικό») καθεστώς. Επομένως, οι αποδοχές του ειδικού αυτού καθεστώτος αποτελούν, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 30 ν. 4387/2016, τη βάση υπολογισμού της επιπλέον εισφοράς και, ταυτόχρονα, τη βάση διαμόρφωσης του, συνεπεία της προσαύξησης, συντάξιμου μισθού, όχι μόνο για τους ασφαλισμένους του ερωτήματος, αλλά και για τους υπαλλήλους φορέων κοινωνικής ασφάλισης που έχουν ενταχθεί στον ε-ΕΦΚΑ και του τακτικού προσωπικού των ΝΠΔΔ, οι οποίοι: α) υπήχθησαν για πρώτη φορά στην ασφάλιση του ΙΚΑ μέχρι 31-12-1992, β) είχαν ως υπάλληλοι ασφαλιστικό φορέα το ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, γ) διέπονται από τις διατάξεις του ν. 3163/1955 και του άρθρου 11 του ν.δ. 4277/1962, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν.δ. 4579/1966 και δ) επιλέγουν να συνταξιοδοτηθούν με το ειδικό («δημοσιοϋπαλληλικό») καθεστώς κατά την έξοδό τους από την ενεργό υπηρεσία. Τούτο, διότι, καταρχάς, άλλο είναι το ζήτημα της επιλογής του καθεστώτος συνταξιοδότησης («δημοσιοϋπαλληλικού» ή «κοινού») και άλλο το ζήτημα του υπολογισμού της προσαύξησης της σύνταξης λόγω καταβολής επιπλέον εισφοράς.

51. Περαιτέρω, το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 30 ν. 4387/2016 δεν προβλέπει τις λεπτομέρειες του ειδικότερου υπολογισμού των συντάξιμων αποδοχών που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ποσού της προσαύξησης και την εύρεση του συντάξιμου μισθού. Τούτο προβλέπεται στο τρίτο εδάφιο της συγκεκριμένης διάταξης, με την παραπομπή στην ανάλογη

εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 28 του ίδιου νόμου. Η τελευταία αυτή διάταξη ορίζει τον τρόπο, με τον οποίον λαμβάνονται υπόψη οι συντάξιμες αποδοχές, προκειμένου να υπολογιστεί η ανταποδοτική σύνταξη των ασφαλισμένων του ιδιωτικού τομέα και ειδικότερα των μισθωτών της παραγράφου 2 περ. α' του εν λόγω άρθρου 28, που αποτελούν παρόμοια μ' αυτήν του ερωτήματος κατηγορία ασφαλισμένων μισθωτών. Επομένως, με το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 30 ν. 4387/2016 προσδιορίζεται, κατά παραπομπή στην ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 28 του ίδιου νόμου, ο τρόπος υπολογισμού των συντάξιμων αποδοχών, που λαμβάνονται υπόψη κατά το δεύτερο εδάφιο της ίδιας διάταξης, προκειμένου να υπολογιστεί η προσαύξηση της σύνταξης και να καθοριστεί ο συντάξιμος μισθός. Ειδικότερα, κατ' ανάλογη εφαρμογή της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 28 ν. 4387/2016, ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό της προσαύξησης της σύνταξης λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών, επί των οποίων επιβλήθηκαν επιπλέον εισφορές, ο οποίος αποτελεί το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών, επί των οποίων επιβλήθηκαν επιπλέον εισφορές, δια του συνολικού χρόνου, κατά τον οποίον αυτές καταβλήθηκαν.

52. Η ερμηνεία αυτή του άρθρου 30 παρ. 1 ν. 4387/2016 στοιχεί απόλυτα με τον σκοπό της συγκεκριμένης διάταξης που διέπεται από την αρχή της ανταποδοτικότητας των εισφορών και καταλαμβάνει όλους, αδιακρίτως, τους ασφαλισμένους, είτε είναι δημόσιοι υπάλληλοι, είτε διεπόμενοι από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε ασφαλισμένοι του ιδιωτικού τομέα, οι οποίοι, υπό την ισχύ του προηγούμενου του ν. 4387/2016 νομικού καθεστώτος, κατέβαλλαν πράγματι υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές από αυτές που προβλέπονταν υπέρ του ΙΚΑ/ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

53. Αντίθετη ερμηνεία, η οποία, λόγω της προβλεπόμενης στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 30 ν. 4387/2016 ανάλογης εφαρμογής του άρθρου 28 του ίδιου νόμου, θα επέτρεπε, για τους υπαλλήλους του ερωτήματος που επιλέγουν να συνταξιοδοτηθούν με το «κοινό» καθεστώς, η προσαύξηση της σύνταξης λόγω καταβολής επιπλέον εισφοράς, να υπολογίζεται επί του συνόλου των αποδοχών για τις οποίες θα καταβάλλονταν εισφορές κλάδου σύνταξης αν οι υπάλληλοι ήταν κοινοί ασφαλισμένοι, δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Τούτο, διότι καταρχάς, αντιβαίνει στο γράμμα της διάταξης του δεύτερου εδαφίου της

ΓΧ

παραγράφου 1 του άρθρου 30 ν. 4387/2016, η οποία, ως προελέχθη, ισχύει για το σύνολο των ασφαλισμένων του ερωτήματος, είτε επέλεξαν το «δημοσιοϋπαλληλικό» είτε το «κοινό» καθεστώς συνταξιοδότησης και επιβάλλει, για τον υπολογισμό του συντάξιμου, λόγω της προσαύξησης, μισθού να λαμβάνεται υπόψη η βάση υπολογισμού της επιπλέον εισφοράς, ήτοι οι αποδοχές του «δημοσιοϋπαλληλικού» και όχι του «κοινού» καθεστώτος, καθώς επίσης και στο τρίτο εδάφιο της αυτής παραγράφου 1 του εν λόγω άρθρου 30 ν. 4387/2016, που ορίζει την ανάλογη και όχι την ευθεία εφαρμογή του άρθρου 28. Εξάλλου, η παραπάνω ερμηνεία προσκρούει στον προαναφερθέντα ανταποδοτικό σκοπό της ρύθμισης του άρθρου 30 ν. 4387/2016, με την οποία επιδιώκεται η αναλογική ανταπόδοση όσων ασφαλισμένων επιβαρύνθηκαν με την επιπλέον εισφορά και όχι, βεβαίως, η αποκόμιση περιουσιακού οφέλους σε βάρος της οικονομικής βιωσιμότητας των ασφαλιστικών οργανισμών και των λοιπών ασφαλισμένων. Σε κάθε περίπτωση, αν ο νομοθέτης ήθελε να διευρύνει τη βάση υπολογισμού της προσαύξησης, σε σχέση με τη βάση υπολογισμού της επιπλέον εισφοράς θα έπρεπε να το ορίσει ρητά.

54. Περαιτέρω, η παραπάνω ερμηνεία θα παραβίαζε τις συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές της ασφαλιστικής ισότητας (άρθρο 4 παρ. 1 και 5 Σ.), η οποία δεσμεύει τον νομοθέτη και κατά την εκδήλωση της κατ' άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος κρατικής μέριμνας για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων και επιβάλλει τη συμμετοχή αυτών με ίσους όρους στο σύστημα παροχών και αντιπαροχών της κοινωνικής ασφάλισης (ΟΛΣΤΕ 1891/2019 σκέψη 30 με παραπομπή σε περαιτέρω νομολογία), της κοινωνικής αλληλεγγύης (άρθρο 25 παρ. 4 Σ.) και της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 Σ.) με την, χωρίς τη συνδρομή λόγων γενικότερου συμφέροντος, αναγνώριση ευμενών διακρίσεων υπέρ της κατηγορίας όσων επιλέγουν να συνταξιοδοτηθούν με το «κοινό» καθεστώς συνταξιοδότησης, η οποία (κατηγορία) μόνο εξαιτίας της επιλογής από τα μέλη της του «κοινού» καθεστώτος συνταξιοδότησης δεν μπορεί να θεωρηθεί μη ομοειδής προς την έτερη, εντός του αυτού ασφαλιστικού φορέα, κατηγορία ασφαλισμένων που επέλεξαν να συνταξιοδοτηθούν με το «δημοσιοϋπαλληλικό» καθεστώς. Επίσης, θα παραβίαζε την αρχή της ανταποδοτικότητας, δηλαδή την αναλογία των παροχών (σύνταξης) προς τις καταβληθείσες εισφορές, που αποτελεί στοιχείο της έννοιας του θεσμού της κοινωνικής ασφάλισης, με τη διάσπαση του συνδέσμου μεταξύ εισφορών και παροχών. Και ναι μεν η

νομολογία του ΣτΕ δέχεται, ότι δεν επιβάλλεται οι ασφαλιστικές παροχές (συντάξεις) να καθορίζονται επί της ίδιας μισθολογικής βάσης επί της οποίας καθορίζονται οι εισφορές, τούτο όμως σε περιπτώσεις μείωσης ή περικοπής των ασφαλιστικών παροχών (συντάξεων) έναντι των καταβληθεισών εισφορών (ΟΛΣΤΕ 1891/2019 σκέψη 8) και όχι το αντίθετο, της αύξησης, δηλαδή, των ασφαλιστικών παροχών σε σχέση με τις καταβληθείσες εισφορές, την οποία συνεπάγεται η παραπάνω ερμηνεία.

55. Ενόψει όλων των παραπάνω, κατά την άποψη της πλειοψηφίας, στο ερώτημα που παραπέμφθηκε στη Ολομέλεια, προσήκει αρνητική απάντηση, δηλαδή, σχετικά με τον κατ' άρθρο 30 παρ. 1 του ν. 4387/2016 τρόπο υπολογισμού της ανταποδοτικής σύνταξης των υπαλλήλων που συνταξιοδοτούνται με το κοινό καθεστώς, ότι δεν είναι επιτρεπτό, το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά να υπολογίζεται με ετήσιο συντελεστή αναπλήρωσης 0,075% για κάθε μια ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς, επί του συνόλου των αποδοχών για τις οποίες θα καταβάλλονταν εισφορές κλάδου σύνταξης, εάν οι υπάλληλοι ήταν κοινοί ασφαλισμένοι, αλλά θα πρέπει να υπολογίζεται επί των αποδοχών για τις οποίες καταβλήθηκε η επιπλέον εισφορά, ήτοι αυτών του «δημοσιouπάλληλικού» καθεστώτος.

56. Κατά τη γνώμη της μειοψηφίας, που απαρτίσθηκε από τον Πρόεδρο του Ν.Σ.Κ., Ιωάννη – Κωνσταντίνο Χαλκιά και τους Παναγιώτη Παναγιωτουνάκο, Βασιλική Πανταζή, Αντιπροέδρους του Ν.Σ.Κ, Ασημίνα Ροδοκάλη, Βασιλική Τύρου, Γαρυφαλία Σκιάνη, Δημήτριο Αναστασόπουλο, Δημήτριο Μακαρονίδη, Ελένη Πασαμιχάλη, Παναγιώτη Παππά, Βασίλειο Κορκίζογλου, Χαράλαμπο Μπρισκόλα, Μιχαήλ Τζουβάρα, Αθανάσιο Θεοχάρη, Ευτυχία Κασομένου και Περικλή Αγγέλου, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους (**ψηφοί 16**) με την οποία συντάχθηκε και ο εισηγητής, Πάρεδρος ΝΣΚ, Αντώνιος Παπαγεωργίου, για όσους υπαλλήλους του ερωτήματος επιλέγουν το «κοινό» καθεστώς συνταξιοδότησης, ο υπολογισμός της προβλεπόμενης στην παράγραφο 1 του άρθρου 30 του ν. 4387/2016 ανταποδοτικής σύνταξης γίνεται πάντοτε με τις καθοριζόμενες για τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα αποδοχές, όπως προβλέπεται από το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 30 του ν. 4387/2016, που παραπέμπει, μεταξύ άλλων, στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 Α του άρθρου 28 του ίδιου νόμου.

57. Και αυτό γιατί το προσωπικό που αναφέρεται στο ερώτημα και που διέπεται από τις διατάξεις του ν. 3163/1955, είτε ευθέως, είτε με βάση ειδική διάταξη, δικαιούται να επιλέξει κατά την έξοδο του από την υπηρεσία, αντί της εφαρμογής των διατάξεων του ν. 3163/1955, τη συνταξιοδότησή του σύμφωνα με τις διατάξεις του α.ν. 1846/1951, που διέπει το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για την απονομή συντάξεων στους (κοινούς) ασφαλισμένους αυτού (ad hoc Ολ.ΕΣ 1160/2015).

58. Περαιτέρω, για τον υπολογισμό των συντάξεων των ασφαλισμένων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ λαμβάνεται υπόψη, σε κάθε περίπτωση, το τεκμαρτό ημερομίσθιο της ασφαλιστικής κλάσης, στην οποία κατατάσσεται ο ασφαλισμένος με βάση το πηλίκον της διαίρεσης του συνόλου των αποδοχών που έλαβε κατά τα πέντε ημερολογιακά έτη που προηγούνται του έτους εκείνου, κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση για συνταξιοδότηση, δια του αριθμού των ημερών εργασίας που έχει πραγματοποιήσει ο ασφαλισμένος εντός της χρονικής αυτής περιόδου.

59. Με την εξαίρεση ορισμένων έκτακτων παροχών κοινωνικού χαρακτήρα, που απαριθμούνται στον Κανονισμό Ασφαλίσεως του ΙΚΑ, ως αποδοχές επί των οποίων υπολογίζεται η σύνταξη, θεωρούνται οι κάθε είδους (χρηματικές ή σε είδος) παροχές του εργοδότη, εφόσον αυτές καταβάλλονται για εύλογο χρονικό διάστημα κατά τρόπο πάγιο και σταθερό (ad hoc Ολ.ΕΣ 1160/2015, ΣΤΕ 3418/1990, 4014, 4104/1992, 3258/1996, 1370/1997, 4602/1998) και ανεξάρτητα από το αν, για κάποιες κατηγορίες παροχών, γίνεται (ή όχι) κράτηση ασφαλιστικών εισφορών.

60. Αυτό γιατί η διαφοροποίηση της βάσης, επί της οποίας γίνονται οι κρατήσεις για ασφαλιστικές εισφορές μεταξύ των ασφαλιζόμενων με το ειδικό καθεστώς του ν. 3163/1955 και του ν.δ. 4277/1962 αφενός, και των ασφαλιζόμενων με τις κοινές διατάξεις του α.ν. 1846/1951 αφετέρου, δεν συνεπάγεται τον αποκλεισμό χρηματικής παροχής πάγια και σταθερά καταβαλλόμενης σε τακτικό υπάλληλο, που τελικά επέλεξε να συνταξιοδοτηθεί με το καθεστώς των κοινών ασφαλισμένων του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, από τις ληπτές υπόψη για την κατάταξή του σε ασφαλιστική κλάση αποδοχές, από το γεγονός και μόνο ότι η παροχή αυτή δεν είχε υποβληθεί σε κράτηση για ασφαλιστική εισφορά (ad hoc Ολ.ΕΣ 1160/2015, πρβλ. ΣΤΕ 4602, 2313/1998, 1370/1997, 4014/1992).

61. Άλλωστε, η απαλλαγή ή όχι μιας (κοινωνικοασφαλιστικής προς τον μισθωτό) παροχής από τις ασφαλιστικές εισφορές του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ κρίνεται, σύμφωνα με τις

διατάξεις του άρθρου 25 του α.ν. 1846/1951, με βάση το νομικό καθεστώς που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της παροχής και δεν εξαρτάται από το αν η παροχή αυτή θα συνυπολογισθεί ή όχι μελλοντικά, σύμφωνα με το άρθρο 37 του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύει, στις συντάξιμες αποδοχές του μισθωτού (ad hoc ΟΛ.ΕΣ 1160/2015).

62. Σε διαφορετική περίπτωση, θα ετίθετο ζήτημα ουσιαστικού περιορισμού της παρεχόμενης από τον ίδιο τον νομοθέτη ευχέρειας επιλογής του συνταξιοδοτικού καθεστώτος, στο οποίο πρόκειται να υπαχθεί το προσωπικό του ν. 3163/1955, το οποίο καταβάλλει τις προβλεπόμενες γι' αυτό ασφαλιστικές εισφορές και μόνο μετά την έξοδό του από την υπηρεσία μπορεί να επιλέξει το ασφαλιστικό καθεστώς του α.ν. 1846/1951 (ad hoc ΟΛ.ΕΣ 1160/2015).

63. Άλλωστε, σε κάθε περίπτωση οι υπάλληλοι που αναφέρονται στο ερώτημα έχουν καταβάλει τις προβλεπόμενες από τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 11 του ν.δ. 4277/1962, αυξημένες, υπέρ του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ εισφορές για τη συνταξιοδότησή τους (βλ. την απόφαση του Υπουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών, με αριθμό 21/16/3581/11.9.1975 (Β' 1042) με την οποία ορίστηκαν οι παραπάνω εισφορές από 1ης Ιανουαρίου 1978 σε ποσοστό που ανέρχεται συνολικά στο 32% επί των τακτικών μηνιαίων αποδοχών τους και ΟΛ.ΕΣ 1160/2015, πρβλ. ΣτΕ 4098/2012, 1365/2011).

64. Άρα κατά τη γνώμη αυτή, ο υπολογισμός της προβλεπόμενης στην παράγραφο 1 του άρθρου 30 του ν. 4387/2016 ανταποδοτικής σύνταξης του τακτικού προσωπικού των ήδη ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ φορέων κοινωνικής ασφάλισης καθώς και του αντίστοιχου προσωπικού των ν.π.δ.δ. που υπήχθησαν για πρώτη φορά στην ασφάλιση του ΙΚΑ μέχρι 31-12-1992 και επέλεξαν να συνταξιοδοτηθούν κατά τη συνταξιοδοτική νομοθεσία του κοινού καθεστώτος, γίνεται πάντοτε με τις καθοριζόμενες για τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα αποδοχές.

Απάντηση

65. Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Β' Τακτική Ολομέλεια) σχετικά με τον κατ' άρθρο 30 παρ. 1 του ν. 4387/2016 τρόπο υπολογισμού της ανταποδοτικής σύνταξης των υπαλλήλων που συνταξιοδοτούνται με το κοινό καθεστώς, γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία, ότι **δεν είναι επιτρεπτό**, το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης για κάθε έτος που έχει καταβληθεί επιπλέον εισφορά, να υπολογίζεται με ετήσιο συντελεστή

ΓΧ

ανάπληρωσης 0,075% για κάθε μια ποσοστιαία μονάδα (1%) επιπλέον εισφοράς, επί του συνόλου των αποδοχών για τις οποίες θα καταβάλλονταν εισφορές κλάδου σύνταξης, εάν οι υπάλληλοι ήταν κοινοί ασφαλισμένοι, αλλά θα πρέπει να υπολογίζεται επί των αποδοχών για τις οποίες καταβλήθηκε η επιπλέον εισφορά, δηλαδή αυτών του «δημοσιοϋπαλληλικού» καθεστώτος.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 03-07-2020

Ο Πρόεδρος

Γ. Χαλκιάς

Ιωάννης – Κωνσταντίνος Γ. Χαλκιάς

Πρόεδρος του ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Αντώνιος Παπαγεωργίου

Πάρεδρος ΝΣΚ